

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De organisatie van de machten in België en in Belgisch-Congo

Inaugurale les gehouden in de Rechtsfaculteit der Universiteit te Gent op 25 oktober 1956 door de Heer H. ADRIAENS, docent bij de Rechtsfaculteit, auditeur bij de Raad van State.

De wet van 4 augustus 1890 ⁽¹⁾ keurde de overeenkomst goed die op 3 juli 1890 afgesloten werd tussen de onafhankelijke Congostaat en België, waarbij deze laatste zich verplichtte 25 miljoen frank als renteloze lening ter beschikking te stellen van de onafhankelijke Congostaat. Deze lening zou bij gedeelten ter beschikking gesteld worden : vijf miljoen na de goedkeuring van de wetgever en 2 miljoen jaarlijks gedurende 10 jaar vanaf de eerste storting.

Deze overeenkomst kende aan België het recht toe om 6 maanden na het verstrijken van de 10 jaren (dus in 1901), Congo in te lijven.

De overeenkomst bepaalde o.m. dat ingeval van inlijving een wet het bijzonder regime zal bepalen waaronder Congo zal gesteld worden. Deze bepaling kon aangezien worden als de eerste poging om te beletten dat de Belgische grondwet en meer in het bijzonder de bepalingen waarbij de machten georganiseerd worden, automatisch toepasselijk zouden worden op Congo, ingeval dit gebied bij België ingelijfd zou worden.

* * *

De eerste grondwetsherziening in 1893, die vooral als doel had het stemrecht te verruimen, voegde bij artikel 1 der grondwet een derde lid dat luidt als volgt :

« Voor de kolonies, overzeesche bezittingen of beschermde gebieden die België kan verkrijgen, gel-den bijzondere wetten. De Belgische troepen, tot hun verdediging bestemd, kunnen alleen bij vrijwillige dienstneming worden aangeworven ».

Dit artikel omvat drie bepalingen :

1° De eerste bepaling geeft toelating om kolonies te verwerven. Door deze toelating werd elke constitutionele belemmering weggenomen voor de uitoefening van het inlijvingsrecht voorzien door de overeenkomst van 3 juli 1890.

De bezorgdheid van de grondwetgever van 1893 bleek achteraf voorbarig. Inderdaad door de wet van 10 augustus 1901 besliste het Parlement de inlijving uit te stellen.

2° De tweede bepaling van artikel 1 lid 3 onderwerpt de kolonies aan een bijzondere wetgeving die

onderscheiden is van de wetgeving toepasselijk in het moederland.

3° De derde bepaling verbiedt Belgische troepen tot verdediging van Congo, naar dit gebied te zenden tenzij de leden van de expeditie aangeworven worden bij vrijwillige dienstneming ⁽²⁾. De dienstplichtwet van 15 juni 1951 geeft aan deze bepaling een brede draagwijdte.

Het is de tweede bepaling van artikel 1 lid 3 van de grondwet die het uitgangspunt vormt van deze inaugurale les.

Artikel 1 lid 3 bepaalt :

« Voor de kolonies, overzeese bezittingen of beschermde gebieden die België kan verkrijgen, gel-den bijzondere wetten. »

Bij de lezing van dit artikel valt de volstreckte algemene bewoording ervan op. Daardoor heeft de grondwetgever van 1893 willen bevestigen dat de bevoegdheid van de gewone wetgever in niets wordt beperkt wat betreft o.m. het regeringssysteem van de kolonies ⁽³⁾.

De bevoegdheid van de wetgever voor de kolonies wordt door geen hoger constitutionele rechtsregel beperkt. Hij heeft een absoluut gezag. Hij is het constituerend gezag in zake de regeringsorganisatie van de nieuwe koloniale maatschappij. Geen enkele grondwetsbepaling verplicht hem deze organisatie te vormen volgens de opvattingen gehuldigd door de grondwet. In zake organisatie van de machten in Congo heeft dus de wetgever de vrije keuze : ofwel kan hij al de machten samensnoeren in één hand ofwel kan hij de drie voornaamste staatsfuncties verdelen zoals de grondwetgever van 1831 het deed.

Heeft de wetgever van 1908 de drie staatsfuncties — de wetgevende, de uitvoerende en de gerechtelijke — in het regeringssysteem van Congo opgericht ?

Zo ja, in hoever verschilt deze bevoegdheidsregeling van die bepaald door de grondwet ?

Ziedaar de twee voornaamste vragen die wij nu gaan onderzoeken.

In brede beschouwingen wens ik U de meest markante grondbeginselen aan te tonen waarop de

grondwet, zoals wij ze vandaag beleven, de structuur van de machten heeft gebouwd.

* * *

Overlopen wij vooreerst de chronologische volgorde waarin de belangrijkste legislatieve gebeurtenissen van het jaar 1831 zich in België hebben voorgedaan.

Op 7 februari 1831 keurde het Nationaal Congres de grondwet goed. Op 8 februari van hetzelfde jaar werd op beslissing van het Congres, de grondwet afgekondigd en zij trad 10 dagen later in werking. Op deze datum was er nog geen staatshoofd.

Op 25 februari 1831 werd Surlet de Chockier benoemd tot regent.

Het decreet van 4 juni 1831 vulde artikel 60 en 61 van de grondwet aan. Door dit decreet werd Leopold van Saksen-Cobourg als koning uitgeroepen. Op 21 juli 1831 legde Leopold I de eed af.

Uit deze eenvoudige opsomming van enkele data blijkt voldoende dat het werk van de grondwetgevers geheel buiten de medehulp van Leopold I is gebeurd.

Het is dan ook niet zonder beduchtheid (4) dat Leopold I de kroon — de doornenkroon zoals hij zou gezegd hebben — aanvaardde, want onze grondwet gold in die tijd als de meest liberale van Europa.

Hoe totaal verschillend waren de omstandigheden waarin de wet van 18 oktober 1908 op het beheer van Belgisch Congo tot stand kwam. Op 1 augustus 1885 en op latere data deelde Leopold II aan de vreemde mogendheden mede dat de Onafhankelijke Congostaat was opgericht en dat die staat het territorium van de Internationale Vereniging van Congo omvatte en dat hij — zoals hij diplomatisch zegde — met accoord van de Internationale Vereniging van Congo de titel voerde van Soeverein van de Onafhankelijk Congostaat.

Sinds 1 augustus 1885 en als gevolg van de persoonlijke unie (5) ontstond in België een vreemde toestand: enerzijds was Leopold II de constitutionele monarch die de beperkingen die de grondwet stelde aan zijn macht, soms aanvoelde als onverdragelijke dwang voor zijn durvende, soms geniale en dikwijls onbegrepen initiatieven; — het « anti legem referendum » was een van zijn pogingen om uit de constitutionele dwang te ontsnappen; — anderzijds was Leopold II de Koning-Souverein van de Onafhankelijke Congostaat die in zijn absolutisme machtiger was dan de Tsaar van alle Russen, zoals graaf Louis de Lichtervelde het kernachtig zegt (6).

Is het niet waarschijnlijk dicht bij de feitelijkheid wanneer men stelt dat de inlijving van Congo tijdens het leven van Leopold II noodzakelijkerwijze beheerst werd door hoger beschreven toestand; dat het bijgevolg uitgesloten was de machten in Congo te organiseren door eenvoudige verwijzing naar de desbetreffende artikelen van de grondwet?

* * *

Zoals professor Mast onderwijst in zijn cursus over grondwettelijk recht (7), leven wij in België onder het regime van een gestrengte of onlenige grondwet. « Het Belgisch Parlement is niet, zoals het Engels Parlement, een soeverein wetgevend lichaam. Ons staatsrecht berust op de erkenning van het wezenlijk onderscheid tussen enerzijds de grondwettelijke normen die, zo niet onveranderlijk, dan toch met zeer grote moeite kunnen gewijzigd worden, en anderzijds de gewone wetten, die door de wetgever, mits naleving van de gewone wetgevende procedure kunnen gewijzigd worden ».

Dit wezenlijk onderscheid dat ons staatsrecht ken-

merkt, vinden wij niet terug in de wet van 18 oktober 1908 op het beheer van Belgisch Congo. Deze wet organiseert eveneens machten. Ze bepaalt eveneens sommige grondrechten die de vrijheid der inwoners dienen te waarborgen. Materieel gelijkt zij op de grondwet. Formeel is zij nochtans geen grondwet. Zij werd inderdaad goedgekeurd door de wetgevende kamers vergaderd in gewone zitting. Zij werd dus niet goedgekeurd door grondwetgevende kamers die daartoe in bijzondere zitting waren bijeen geroepen. De omgangstaal gaf haar nochtans de naam van « keure ».

* * *

Titel III van de grondwet draagt als opschrift « De Machten ». Artikelen 26, 27 en 28 betreffen de wetgevende macht. Artikel 29 duidt aan wie de uitvoerende macht uitoefent. Artikel 30 bepaalt dat de hoven en de rechtbanken de rechterlijke macht uitoefenen. Titel III, hoofdstuk III, draagt als opschrift: « De rechterlijke macht ». Artikel 102 gebruikt de uitdrukking « rechterlijke orde ».

Maakt uiterlijk de keure ten deze hetzelfde onderscheid als de grondwet?

Hoofdstuk III van de keure draagt als opschrift « Van de uitoefening der Staatsmacht ».

Artikel 7, lid 1, bepaalt « in alle zaken beschikt de wet oppermachtig ». Luidens artikel 7, lid 2, oefent de Koning de wetgevende macht uit. Krachtens artikel 8 « berust de uitvoerende macht bij de Koning ».

In geen enkel van de 38 artikelen die de keure telt, wordt de benaming « rechterlijke macht » gebruikt.

Artikel 7 bepaalt dat « het burgerlijk gerecht en het militair gerecht zijn ingericht bij decreet ».

Te oordelen naar het uiterlijke van de wet van 1908, kan men zeggen dat de keure geen « rechterlijke macht » in de zin van de grondwet heeft opgericht.

* * *

Onderzoeken wij nu op welke wijze de wetgevende macht enerzijds in de grondwet en anderzijds in de koloniale keure is georganiseerd.

Krachtens artikel 26 van de grondwet wordt de wetgevende macht gezamenlijk uitgeoefend door de Koning, door de Kamer der Volksvertegenwoordigers en door de Senaat.

Uit deze grondwetsbepaling volgt dat de Koning deel neemt aan de wetgevende macht.

Artikel 27 van de grondwet doet een eerste en belangrijke toepassing van artikel 26: « De voordracht, bepaalt artikel 27, behoort aan elk van de drie takken der wetgevende macht ».

Laat mij even buiten dit betoog gaan, en laat mij uw aandacht vestigen op een incident dat in 1907 in de Kamer der Volksvertegenwoordigers is voorgevallen, incident dat in verband staat met artikel 27 van de grondwet en dat tevens tot de parlementaire voor geschiedenis behoort van de koloniale keure.

In de loop van de bespreking die de Kamer der Volksvertegenwoordigers in 1907 wijdde aan het wetsontwerp van 23 december 1904, « inhoudende wijziging en aanvulling van de wetten op de mijnen », werd door Beernaert een amendement op het ontwerp van de regering neergelegd — tegen de wil van de regering De Smet de Nayer.

Het aldus geamendeerd ontwerp werd door de Kamers goedgekeurd. Blijkbaar kon de Smet de Nayer deze nederlaag niet verdragen en in het Belgisch Staatsblad van zondag, 24 april 1907, verscheen een koninklijk besluit van 11 april waarbij beslist werd het reeds door de Kamer gestemde ontwerp in te trekken en waarbij de minister van Financiën en Openbare

Werken, de toenmalige chef van de regering, opdracht kreeg hiervan bericht te geven aan de Wetgevende Kamers (8).

De volgende dag gaf de regering de Smet de Nayer haar ontslag.

Carton de Wiart wijst er op (9) dat het incident betreffende het wetsontwerp op de mijnen een voorwendsel was. De werkelijke reden lag in het incident dat ontstaan was tussen de regering en Leopold II betreffende het domein van de Kroon in Congo. De parlementaire commissie der XVII had allerlei preciese vragen daarover gesteld, waarop de Onafhankelijke Congostaat op een ongepaste manier had geantwoord. De regering weigerde dit antwoord over te maken. Om een openlijk conflict met de Koning te vermijden verkoos de regering haar ontslag aan te bieden. Zij nam het bovengenoemd incident als voorwendsel.

* * *

Keren wij nu terug tot ons onderwerp.

De legislatieve bevoegdheid wordt niet alleen uitgeoefend door de wetgever zoals bedoeld door artikel 26 van de grondwet.

In 1919 werden in uitvoering van het verdrag van Versailles van 28 juni 1919 de gebieden van Eupen en Malmedy bij België ingelijfd. De wet van 15 september 1919 regelde het beheer dezer gebieden. Luidens artikel 1 werd het beheer dezer gebieden toevertrouwd aan een « hoog-commissaris, door de Koning benoemd ».

Krachtens artikel 2 ontving deze koninklijke « hoog-commissaris » het recht de « volledige wetgevende en uitvoerende macht, onder het gezag van de eerste-minister » uit te oefenen (10).

Het Hof van Cassatie heeft beslist (11) dat de wetgevende macht ook uitgeoefend werd door de Koning of door de in raad vergaderde ministers, respectievelijk tijdens wereldoorlog I en tijdens wereldoorlog II. De vaste rechtspraak van het Hof aanziet de besluiten getroffen door bovengenoemde autoriteiten, niet als besluiten genomen door de uitvoerende macht, maar wel als werkelijke wetten, als regelmatige handelingen gesteld door de wetgever (12).

De uitvoerende macht heeft vooral sinds wereldoorlog I een quasi-legislatieve bevoegdheid uitgeoefend, wanneer zij daartoe de bevoegdheid ontving krachtens volmachtwetten. Het onderscheid tussen kaderwet, bijzondere volmachtwet en uitzonderlijke volmachtwet is vooral belangrijk wat betreft enerzijds de uitgebreidheid van de quasi-legislatieve bevoegdheid en anderzijds de wettelijkheidscontrole uitgeoefend door de gerechtelijke macht en door de Raad van State.

Om de vergelijking te kunnen maken met de wetgevende bevoegdheid, zoals zij door de koloniale keure is georganiseerd, zou ik nu alleen willen onderzoeken of er in onze Belgische wetgeving wetsbepalingen zijn die aan de uitvoerende macht opdrachten van permanent quasi-legislatieve bevoegdheid hebben toegekend. Als voorbeeld van permanente quasi-legislatieve bevoegdheid kan men verwijzen naar artikel 21 van het wetboek van het met zegel gelijkgestelde taxes. Dit artikel bepaalt: « De regering is gemachtigd, door in de mate welke zij nodig zal achten, van de bepalingen van deze titel af te wijken, forfaitaire taxes in te stellen, waarvan zij de eisbaarheidsoorzaken en -voorwaarden, het bedrag, de grondslag en alle modaliteiten van toepassing en van heffing bepaalt. Zij beschikt over dezelfde macht om het regime der koopwaren voorzien door artikels 12 tot 20 te wijzigen » (13).

Als ander voorbeeld van permanente quasi-legislatieve bevoegdheid kan men verwijzen naar artikel 37 van de wet van 8 maart 1951 houdende wijzigingen van de geordende wetten op de inkomstenbelastingen.

In vroegere wetten vinden wij herhaald wetsbepalingen waarbij de Koning de bevoegdheid ontvangt om wetteksten te ordenen. Krachtens deze bevoegdheid mag de Koning de wijzigingen die in de loop van de tijd aan een wet werden aangebracht, inschakelen in de originele tekst. De aldus geordende tekst wordt opnieuw in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Deze coördinatie is zowat het inleggen van de stukken van een puzzel.

Artikel 31 bovengenoemd gaat veel verder; het geeft aan de Koning de bevoegdheid om te codificeren. Artikel 31 luidt als volgt: « § 1. De Koning kan de nog geldende wetsbepalingen in zake de inkomstenbelastingen evenals de uitdrukkelijke of impliciete wijzigingen welke deze bepalingen hebben ondergaan op het ogenblik van de samenordening zullen ondergaan hebben, samenordenen.

» § 2 Hij kan te dien einde: 1° de volgorde en de nummering van de titels, de hoofdstukken, afdelingen, artikelen en paragrafen der samen te ordenen wetten en besluiten wijzigen, en ze op een andere wijze indelen; 2° de verwijzingen, vervat in de samen te ordenen wetten en besluiten wijzigen, om ze met de nieuwe nummering in overeenstemming te brengen; 3° de redactie van de Nederlandse tekst wijzigen, ten einde eenheid in de terminologie te brengen.

» § 3 De samenordening zal als volgt gesteld zijn: « Wetten betreffende de inkomstenbelasting samen-geordend op... ».

Dit gelukkig artikel wordt mutatis mutandis her-nomen door de wet van 26 juli 1952 betreffende de militaire vergoedingspensioenen.

* * *

In de grondwet bestaan er gebieden die voorbehouden zijn aan de wetgever. Zo b.v. artikel 115 van de grondwet, krachtens welke de begroting ieder jaar door de taal gaf haar nochtans de naam van « keure ». Kamers dient gestemd.

In strijd met dit grondwetsartikel bepaalt artikel 18 van de wet van 2 augustus 1930 houdende oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon: « Zijn de voorzieningsrekeningen niet ten laatste op 1 maart van het beheersjaar gestemd, dan worden zij beschouwd als van rechtswege goedgekeurd door de wetgevende Kamers ». Dit artikel werd in de wet opgenomen op voorstel van de commissie van de Senaat, die beweerde dat zij door haar voorstel vooral wilde ingaan tegen de traagheid van de Senaat (14).

Artikel 4 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut kan met artikel 18 van de wet van 2 augustus 1930 vergeleken worden; het is nochtans veel meer genuanceerd. Dit artikel bepaalt « Indien op de eerste dag van het begrotingsjaar geen goedkeuring is gegeven, belet zulks niet de aanwending van de kredieten, die op het ontwerp van begroting der organismen van de categorieën A en B zijn geplaatst, tenzij het principieel nieuwe uitgaven betreft, waartoe geen machtiging is verleend bij de begroting van het vorig jaar ».

* * *

Gaan wij nu terug naar de koloniale keure en onderzoeken wij op welke wijze zij de wetgevende macht organiseert.

Vooraf past het te wijzen op een voorontwerp van de keure. Op het einde van het jaar 1907 onderzocht de parlementaire commissie der XVII een ontwerp van koloniale keure. Het ontwerp dat de commissie in eerste studie genomen had, was het ontwerp dat de

regering de Smet de Nayer op 7 augustus 1901 had neergelegd. Men heeft dit vergeleken aan een been om aan te knagen voor de partijgangers van de onmiddellijke inlijving, Beernaert en zijn vrienden ⁽¹⁵⁾. Dit ontwerp was misschien een stuk dwaze politieke bravoer, het was vooral een brutale uitdaging van het Parlement, want ingeval van inlijving van Congo strekte dit projekt ertoe het absolutisme in Congo te behouden.

Volgens dit ontwerp zou de wetgevende macht uitsluitend aan de Koning behoren. De uitvoerende macht zou natuurlijk uitgeoefend worden door de Koning. De burgerlijke en militaire rechtbanken zouden georganiseerd worden eveneens door de Koning, die ook de magistraten zou benoemen en ontslagen. Recht zou worden gesproken en de beslissingen van het gerecht zouden ten uitvoer gelegd worden eveneens in naam van de Koning. Ook de Koning zou jaarlijks de begroting voor de kolonie vaststellen. Een koloniale raad zou opgericht worden, maar al de leden van deze raad zouden ook door de Koning benoemd en ontslagen worden.

De bevoegdheid die aan de wetgevende kamers zou toebedeeld worden was onbeduidend, opvallend onbeduidend. Volgens het ontwerp zouden zij elk jaar uitgenodigd worden om zich in te laten met de toestand van de kolonie. Met dit doel zouden zij medeeling ontvangen van enkele documenten.

Deze documenten konden aanleiding geven tot een jaarlijkse bespreking. Maar buiten deze jaarlijkse bespreking zou geen parlementaire vraag mogen gesteld worden, geen interpellatie mogen ingediend worden zonder de toestemming van de minister van Koloniën.

Dit ontwerp werd door het Parlement nooit goedgekeurd. Na de scherpe interpellatie van Vandervelden in 1906, na de herhaalde vragen van Hymans in 1907 trok De Trooz, die de Nayer was opgevolgd, het ontwerp in.

In augustus 1907 legde de regering een nieuw ontwerp neer, dat later de wet van 1908 zou worden. Maar de algemene strekking bleef behouden: de regering ontving een buitengewoon uitgebreide bevoegdheid. Andere bepalingen waren er op gericht aan het Parlement toe te laten controle uit te oefenen op het beheer van Belgisch-Congo.

* * *

Artikel 7, lid 1, van de keure bepaalt dat « in alle zaken de wet oppermachtig beschikt ». Krachtens artikel 7, lid 2, oefent de Koning de wetgevende macht uit door middel van decreten. Nochtans is het decreet, ondergeschikt aan de wet, krachtens artikel 7, lid 2, lid 3 en lid 6. Bij het overlopen van de wetgeving stelt men evenwel vast dat de meeste wetsbepalingen uitgevaardigd werden bij decreet; de legislatieve bepalingen uitgevaardigd door de wetgever bedoeld in artikel 26 van de grondwet, zijn zeer zeldzaam.

Maar niet alleen de wetgever bedoeld in artikel 26 van de grondwet, niet alleen de Koning handelend op grond van artikel 7, lid 2, van de keure, zijn bevoegd om legislatieve voorschriften uit te vaardigen. Krachtens artikel 22, lid 4, van de keure mogen de gouverneur-generaal en sinds de bestuurshervorming in 1933, alleen nog de vice-gouverneur-generaal van Ruanda-Urundi, ordinantiën uitvaardigen « die kracht van wet hebben ». Volgens dit artikel mag deze bevoegdheid slechts uitgeoefend worden « in geval van dringende omstandigheden ». Het artikel bepaalt ook dat « de ordonnantiën, met dit doel genomen, houden op verbindend te zijn na een tijdverloop van zes maanden,

indien zij niet, vóór het verstrijken van deze tijd, bij decreet zijn goedgekeurd ».

Uit het verslag over het bestuur van Belgisch-Congo gedurende het jaar 1954 blijkt dat tijdens dit jaar 24 wetgevende ordonnantiën voor een nieuwe termijn van 6 maanden behouden. Deze praktijk stemt niet overeen met artikel 22, lid 5 ⁽¹⁶⁾.

* * *

Zoals in de grondwet zijn er ook in de keure gebieden die binnen de uitsluitende bevoegdheid van de wetgever vallen. Zo bepaalt b.v. artikel 12, lid 1, dat de begroting van inkomsten en uitgaven van de Kolonie elk jaar door de wet wordt vastgesteld. Nochtans bepaalt artikel 12, lid 2, dat ingeval de Kamers de begroting niet aangenomen hebben vijf dagen vóór de opening van het dienstjaar, de Koning de ontvangsten vaststelt en om de drie maanden, tot aan de beslissing der Kamers, aan het Ministerie van Koloniën de nodige voorlopige kredieten opent.

In tegenstelling met artikel 23 van de grondwet, luidens hetwelk het gebruik der talen voor de akten van het openbaar gezag en voor de gerechtelijke zaken dient geregeld door de wetgever, bepaalt artikel 3 dat het gebruik der talen voor de akten van het openbaar gezag en voor de gerechtelijke zaken, geregeld wordt door decreet.

Nochtans heeft de Koning op dit gebied een gebonden bevoegdheid, aangezien krachtens artikel 3, lid 2, van de keure de Belgen in Congo het recht hebben om dezelfde taalbescherming te eisen als die waarvan zij in België genieten. Dit recht bestaat uit kracht alleen van artikel 3. De decreten die dit recht organiseren werden tot nog toe niet genomen, alhoewel artikel 3 van de keure bepaalt dat ze ten laatste vóór 19 oktober 1913 dienden uitgevaardigd.

Nochtans kan het ontbreken van deze decreten aan de Belgen het recht niet ontnemen dat hen rechtstreeks door artikel 3 werd toegekend. Een geval dat veel analogie vertoont met dit laatste vraagstuk, is dat van het personeel van de Regie van Luchtwegen.

Artikel 9 van de besluitwet van 20 november 1946, houdende oprichting van de Regie van Luchtwegen, bepaalt dat het statuut van dit personeel vastgesteld wordt door koninklijk besluit. Door deze bepaling wordt aan het personeel van de Regie het recht op statutaire waarborgen toegekend.

Gedurende de opeenvolgende regeringen werd dit statuut nog niet vastgesteld.

De Raad van State heeft beslist ⁽¹⁷⁾ dat bovengenoemd artikel 9 aan het personeel het recht op statutaire waarborgen geeft; dat het ontbreken van de uitvoeringsbesluiten dit recht niet kan schorsen; dat bij gebrek aan dit statuut de rechter zelf de algemene principes in zake statutaire waarborgen dient toe te passen. Deze rechtspraak geeft dus aan de rechter een zeer groot appreciatierecht bij het bepalen van de algemene principes.

Anderzijds blijkt uit de voorbereidende werken van artikel 3 dat het recht op taalbescherming een permanent recht is in de zin « que tous les progrès que réalisera notre législation dans ce domaine seront également et automatiquement réalisés dans la législation de la colonie en vertu du texte de la loi coloniale ».

Welnu, de taalbescherming in België is georganiseerd op vier gebieden :

1. De openbare diensten (wet van 20 juni 1932);
2. Het onderwijs : wet van 14 juli 1932 wat betreft het lager en middelbaar onderwijs; wet van 15 juli 1932 wat betreft het toekennen der academische graden; wet van 5 april 1930 betreffende het gebruik der talen

in de universiteit te Gent (18); 3. Het leger (wet van 30 juli 1938); 4. De hoven en de rechtbanken (wet van 15 juni 1935).

Bijgevolg geldt de taalbescherming in Congo ook in zake openbare diensten, onderwijs, leger, de hoven en de rechtbanken. Tot nog toe werd geen enkel decreet in zake taalgebruik in Congo genomen.

De taalwetgeving, ook wat betreft het onderwijs, wordt alleen toegepast op de militaire basissen in Congo die rechtstreeks van het Ministerie van Landsverdediging afhangen.

* * *

Maken wij nu een bondige vergelijking tussen de wetgevende macht zoals zij door de Grondwet is georganiseerd, en de wetgevende macht zoals zij door de keure is georganiseerd.

In België is de gewone wetgever de wetgever bepaald door artikel 26 van de Grondwet.

In Congo is de gewone wetgever de Koning, aangezien de wetgever bepaald door artikel 26 van de Grondwet zeer zelden tussenkomst in de wetgeving van Belgisch-Congo. Practisch is er dus geen groot verschil tussen de koloniale keure en het voorontwerp van keure van 1901. Het enige verschil tussen deze twee laatste teksten ligt hierin dat in de koloniale keure gebieden uitdrukkelijk zijn voorbehouden aan de wetgever, bepaald door artikel 26 van de Grondwet.

In zeer uitzonderlijke omstandigheden bezit in België de Koning of de in raad vergaderde ministers de bevoegdheid om werkelijk legislatieve bepalingen uit te vaardigen.

De opdrachten van quasi-legislatieve bevoegdheid die aan de uitvoerende macht in België worden toegekend, gelden over het algemeen voor een beperkte periode. De permanente quasi-legislatieve bevoegdheid in België is zeldzaam.

In België bestaat geen enkele wetsbepaling, behoudens de uitzonderlijke wet van 15 september 1915, die kan vergeleken worden met artikel 22, lid 4, van de keure; geen enkel ambtenaar in België wordt de bevoegdheid toegekend om de toepassing van de legislatieve bepalingen te schorsen. In België kent geen enkel wetsbepaling aan een ambtenaar de bevoegdheid toe om quasi-legislatieve bepalingen uit te vaardigen.

* * *

Na de organisatie van de wetgevende macht in België, evenals in Congo, onderzocht te hebben, zullen wij nu bondig de organisatie van de uitvoerende macht in België en in Congo ontleden.

Volgens artikel 29 van de Grondwet behoort de uitvoerende macht, zoals zij door de Grondwet is geregeld, bij de Koning.

Luidens artikel 8 van de koloniale keure berust de uitvoerende macht bij de Koning, die ze uitoefent door middel van reglementen en besluiten.

De bepalingen van de Grondwet die betrekking hebben op de onmogelijkheid van de Koning om alleen te handelen en op het beginsel van de ministeriële verantwoordelijkheid zijn overgenomen door de keure.

De vraag die ik nu zou willen onderzoeken, heeft betrekking op de reglementaire bevoegdheid zoals zij enerzijds door de Grondwet en anderzijds door de koloniale keure is georganiseerd.

Zonder speciale machtiging van de wet mag de Koning krachtens artikel 67 van de Grondwet op eigen initiatief de algemene maatregelen treffen die hij ter uitvoering van de wet nodig acht.

Bij het welbekende arrest van 18 november 1924

heeft het Hof van Cassatie beslist dat de Koning de bevoegdheid hem toegekend door artikel 67 der Grondwet niet overschrijdt wanneer het algemeen besluit dat hij ter uitvoering van de wet neemt, niet strijdig is met de geest en met de algemene inrichting van de wet.

Artikel 67 der Grondwet kent aan de Koning en aan de Koning alléén de bevoegdheid toe om besluiten te nemen ter uitvoering van de wet.

In dit verband kan men verwijzen o.m. naar de wetten op de inkomstenbelastingen waarvan talrijke bepalingen rechtstreeks aan de minister van Financiën de bevoegdheid geven om algemene besluiten ter uitvoering dezer wetten te nemen.

De besluiten die dienen genomen te worden ter uitvoering van de besluitwetten worden gewoonlijk door de Koning genomen.

Nochtans kan men verwijzen naar twee quasi-legislatieve teksten, waarvan de ene aan de Koning toelating geeft om de in artikel 67 bepaalde bevoegdheid te delegeren aan — hetgeen men gemeenzaam noemt — een parastatale instelling; waarvan de andere tekst rechtstreeks delegatie van bevoegdheid geeft aan een parastatale instelling. Deze laatste delegatie wordt gegeven door de besluiten in zake toezicht op de banken (19).

Krachtens artikel 11 van deze besluiten mag de bankcommissie door een reglement, dat dient goedgekeurd te worden door de Minister van Financiën en de Minister van Economische Zaken, aan de banken verplichtingen opleggen die zij moeten in acht nemen bij sommige hunner bewerkingen. Luidens artikel 21 stelt de bankcommissie een algemeen reglement op dat de voorwaarden bepaalt die gelden voor de benoeming der bankrevisoren.

Het eerste hierboven geciteerd voorbeeld betreft het toezicht op de wissel. Dit toezicht wordt door de besluitwet van 6 oktober 1944 georganiseerd. Krachtens artikel 2 van deze besluitwet kan de Koning, bij besluit waarover de Ministers in raad vergaderd beaardslaagd hebben, aan het wisselinstituut de bevoegdheid verlenen om reglementen uit te vaardigen die betrekking hebben op de wisselcontrole.

* * *

Artikel 22, lid 1, laat aan de Koning toe de uitvoerende macht op te dragen «aan de personen en gestelde lichamen die haar, naar rangopvolging, ondergeschikt zijn». Dit slordige Nederlands dat talrijke teksten van onze koloniale wetgeving kenmerkt, wil zeggen dat de Koning zijn uitvoerende bevoegdheid mag opdragen aan personen of gestelde overheden die onder zijn hiërarchisch gezag staan.

Als voorbeeld van opdracht van uitvoerende macht kan men verwijzen naar artikel 21 van het besluit van de Regent van 1 juli 1947 betreffende de bestuursinrichting van de kolonie. Krachtens dit artikel oefent de provincie-gouverneur binnen de perken van de ordonnantiën van algemeen bestuur van de gouverneur-generaal, in zijn provincie, door middel van besluiten, de uitvoerende macht uit.

De gouverneur-generaal en sinds de bestuurshervorming van 1933, alleen nog de vice-gouverneur-generaal van Ruanda-Urundi oefenen eveneens de uitvoerende macht uit, door middel van ordonnantiën van algemeen bestuur. Deze bevoegdheid wordt hen opgedragen rechtstreeks door de wet, door artikel 22, lid 2, van de keure. Over de draagwijdte van dit artikel wordt getwist, maar de tekst van artikel 22, lid 2, en de voorbereidende werken ervan wijzen erop dat deze opdracht

gegeven wordt uit kracht alleen van de wet (20). Deze rechtstreekse opdracht van uitvoerende bevoegdheid heeft als gevolg dat de Koning deze bevoegdheid niet kan beperken of intrekken bij algemene maatregel. In zover artikel 1 van bovengenoemd besluit van de Regent van 1 juli 1947 bepaalt dat de gouverneur-generaal de uitvoerende macht uitoefent, behoudens de uitzonderingen gesteld bij de wetten, decreten en koninklijke besluiten, is het overbodig omdat het een nutteloze herhaling is van artikel 22, lid 2, van de keure. Overigens kan het misleidend zijn in zover artikel 1, lid 2, zou kunnen laten vermoeden dat het als grondslag dient van de uitvoerende bevoegdheid van de gouverneur-generaal.

In de koloniale wetgeving bestaan tot nog toe geen bepalingen die aan openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid een eigen reglementeringsbevoegdheid geven.

Uit wat voorafgaat kunnen wij vaststellen dat in België de wetgever meer en meer afwijkt van de traditionele interpretatie van artikel 67 van de Grondwet. De koloniale keure heeft de opdracht van uitvoerende bevoegdheid zeer breed opgevat in artikel 22, lid 1. Een opdracht van volledige uitvoerende bevoegdheid zou nochtans strijdig zijn met dit artikel.

Wat betreft de gouverneur-generaal en de vice-gouverneur-generaal van Ruanda-Urundi heeft de koloniale keure de executieve bevoegdheid rechtstreeks opgedragen. Dit systeem zou — theoretisch althans — aanleiding kunnen geven tot conflicten tussen de gouverneur-generaal en de Koning.

* * *

Bij het afbakenen van de bevoegdheidsfeer van elk der drie machten heeft de grondwetgever een reeks voorzorgsmaatregelen genomen met het doel het gerechtelijk gezag te beschermen tegen het machtsmisbruik van de regering en aldus te verhinderen dat de uitvoerende macht door arbitraire beslissingen zich zou mengen in de rechtsbedeling (21), zoals in het verleden, onder het Hollands regime, gebeurd was, o.m. door het « conflictenbesluit » van 5 oktober 1822 (22). Door dit besluit matigde de Koning zich de bevoegdheid aan alle betwistingen, waarin het bestuur partij was, aan de kennisneming van de gewone rechtbanken te onttrekken. Om de onafhankelijkheid van de gerechtelijke macht te waarborgen heeft de grondwetgever een reeks voorschriften in de Grondwet opgenomen, die het statuut der leden van de rechterlijke macht en de bevoegdheid van de rechtbanken bepalen.

Deze grondwettelijke waarborgen betreffen de benoeming der magistraten (art. 99), de benoeming van rechters voor het leven (art. 100), de onafzetbaarheid der rechters, de bezoldiging van de rechters (art. 102). Het is door deze waarborgen dat het ongeschreven principe van de scheiding der machten een positief rechtelijke betekenis heeft verkregen (23).

Vinden wij dezelfde waarborgen weer in de wet van 1908 ?

De recrutering van magistraten voor de rechtbanken in Congo kan op twee manieren gebeuren :

De eerste — de normale recrutering — wordt geregeld door artikel 18, § 1, van de koloniale keure en door de artikelen 5 tot 7 van het statuut van de magistraten.

Na een voorlopige aanstelling volgt een proeftijd van drie jaar. Na deze proeftijd en mits het slagen in het door artikel 7 bepaalde examen, wordt de magistraat definitief benoemd.

De bevoegdheid tot benoemen van magistraten wordt als volgt geregeld :

Krachtens artikel 7 worden de definitieve benoemingen gedaan door de Koning. Luidens artikel 5 wordt de voorlopige aanstelling gedaan door de Minister van Koloniën.

Luidens artikelen 7 en 20 worden de aanwijzingen gedaan enerzijds wat betreft de definitief benoemde magistraten en anderzijds wat betreft de tijdelijk aangestelde magistraten respectievelijk door de Koning in het benoemingsbesluit en door de gouverneur-generaal op advies van de procureur-generaal.

Artikel 9 van het statuut der magistraten organiseert een tweede manier van recrutering. In afwijking van het bepaalde van artikel 7 mag de Koning vast benoemen tot magistraat, de doctors in de rechten die tot een der vier, door artikel 9 opgesomde categorieën behoren en « wier geheel bijzondere waarde wordt bewezen door rechtskundige publicaties of door een algemeen gewaardeerde activiteit. »

In zake bevordering van de zittende magistratuur bestaat het systeem van de biographische nota's waarmede normaal wordt rekening gehouden bij de bevordering (24). Deze biographische nota's worden « opgesteld in uitvoering van reeds oude omzendbrieven en die door nog oudere gebruiken waren geïnspireerd » (25). Zij zijn « slechts eenvoudige inlichtingen bestemd om de loopbaan van de magistraat te volgen met het oog op zijn eventuele kandidatuur voor hogere posten ». Deze « inlichtingen en beoordelingen hebben geen enkel karakter van beslissing ». Vroeger werden die nota's uitsluitend opgesteld door de procureur-generaal. Dit systeem versterkte de afhankelijkheid van de zittende magistratuur tegenover de uitvoerende macht.

Sinds geruime tijd worden de biographische nota's ook opgemaakt door de voorzitter van het Hof van Beroep.

Artikel 99 van de grondwet bepaalt zelf de essentiële voorschriften die de bevordering van de magistraten in België regelt.

Luidens dit artikel benoemt de Koning rechtstreeks de vrederechters en de rechters in de rechtbanken. Krachtens artikel 101 benoemt de Koning ook rechtstreeks de ambtenaren van het openbaar ministerie.

Luidens artikel 99 lid 2 benoemt de Koning ook de voorzitters en de ondervoorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, de raadsheren in de Hoven van beroep, maar zijn keuze is beperkt tot de kandidaten die vermeld worden op twee lijsten waarvan de ene door de hoven en de andere door de provinciale raden worden voorgedragen.

In belgisch Congo worden de bevorderingen tot voorzitters en eerste raadsheren bij de Hoven van beroep, tot procureurs-generaal, tot advocaten-generaal, tot eerste-substituten van de procureur des Konings rechtstreeks door de Koning gedaan. De bevorderingen tot de andere functies van magistraat worden gedaan door de Koning na gemotiveerd advies van de Hoven van beroep. De adviezen van deze Hoven worden niet openbaar gemaakt. De doeltreffendheid ervan is dan ook denkbeeldig. Er bestaat geen enkele traditie volgens welke de uitvoerende macht rekening met deze adviezen zou dienen te houden (26). Daaruit volgt dat de bevordering zelfs van de zittende magistratuur volledig en uitsluitend afhangt van de uitvoerende macht. Deze toestand tast grondig de onafhankelijkheid van de magistratuur aan (27).

De bepalingen die de overplaatsing van de zittende magistratuur regelen, onderscheiden twee overplaat-

singen, de eerste als definitieve maatregel, de tweede als voorlopige maatregel.

De definitieve overplaatsing wordt bepaald door artikel 18bis lid 2 van de keure en door artikel 16 lid 2 van het Statuut van de Magistraten. De definitieve overplaatsing zonder toestemming van de geïnteresseerde magistraat is alleen toepasselijk op de rechters van de rechtbanken van eerste aanleg. Deze overplaatsing mag alleen gebeuren in het gebied van de rechtbank van eerste aanleg waartoe hij behoort. Zij mag « buiten het gebied worden gedaan indien er wijzigingen aangebracht worden aan de rechterlijke circumscriptions, in dewelke zij hunne ambtsbedieningen uitoefenen ».

Als bescherming tegen willekeurige beslissingen bepaalt artikel 16 dat de beslissing van de overplaatsing slechts kan genomen worden op eensluidend advies van het hof van beroep.

De overplaatsing als voorlopige maatregel wordt geregeld door verschillende akten die elkaar dikwijls tegenspreken (28).

Het volstaat nu te noteren dat deze maatregel mag getroffen worden ten overstaan van elk lid van de zittende magistratuur. Deze maatregel mag slechts getroffen worden in geval van « dringende noodwendigheid ». De wetgever bepaalt niet wat onder « dringende noodwendigheid » dient verstaan te worden. « Hij bepaalt evenmin de duur van deze voorlopige maatregel. De algemeenheid van deze bepalingen geeft dus een groot appreciatierecht aan de uitvoerende macht die de beslissing van de tijdelijke overplaatsing overigens niet dient te motiveren. Nochtans dient de « dringende noodwendigheid » op feiten, op motieven te berusten die in het dossier van de beslissing dienen weergevonden te worden.

De tijdelijke overplaatsingen zijn onbetwistbaar ernstige afwijkingen van de onafzetbaarheid (29).

In zake overplaatsing van de zittende magistraten in Congo vindt men dus niet de waarborgen terug die de grondwet heeft gesteld in artikel 100 derde lid dat bepaalt: « De overplaatsing van een rechter kan slechts geschieden door een nieuwe benoeming en met zijn toestemming. »

Het tijdelijk vervangen van de rechter-voorzitter of van een rechter van eerste aanleg wordt geregeld door artikel 30 lid 3 van het koninklijk besluit van 22 December 1934 houdende ordening van de decreten op de rechterlijke organisatie en bevoegdheid. Krachtens dit artikel kan de gouverneur-generaal « voor dringende noodwendigheid en bij voorlopige maatregel, na het met redenen omkleed advies van het hof van beroep en van de procureur-generaal te hebben ingewonnen, gelijk welke magistraat met vaste aanstelling, met uitzondering van de voorzitter en de raadsheeren van beroep, aanwijzen om deze rechter-voorzitter en gene rechter van eerste aanleg, die afwezig of verhinderd is, te vervangen. »

Biedt het disciplinair regime dat op de zittende magistraten toepasselijk is dezelfde waarborgen als deze die voorzien zijn door artikel 100 van de grondwet? Vinden wij er dezelfde waarborgen als deze gesteld door artikel 100 lid 2 der grondwet, luidens hetwelk geen rechter van zijn plaats kan worden ontzet of worden geschorst dan door een vonnis. Krachtens artikel 18bis van de keure en artikel 52 van het statuut der magistraten mag de Koning de « eigenlijke voor goed benoemde » zittende magistraten schorsen of afzetten op voorstel van de gouverneur-generaal en op het eensluidend advies van het hof van beroep.

De waarborg die dit artikel vestigt in zake schorsing of afzetting van de definitief benoemde zittende magistraten, bestaat essentieel in de verplichting de

beslissing van schorsing of afzetting te treffen overeenkomstig het advies van het hof van beroep.

De procedure in zake schorsing of afzetting van de definitief benoemde magistraten doet geen afbreuk aan de waarborg van de onafzetbaarheid van de rechters. Zij is nochtans anders opgevat dan die bepaald door artikel 100, lid 2, van de grondwet, die een groter waarborg biedt.

Tenslotte past het nog erop te wijzen dat luidens artikel 18 laatste lid van de keure de wedden, het verlof en de pensioenen vastgesteld worden bij decreet. Artikel 102 van de grondwet bepaalt daarentegen dat « de bezoldiging van de leden der rechterlijke orde bij de wet vastgesteld wordt ».

Om deze korte beschouwingen over de magistraten van de hoven en de rechtbanken in Congo te besluiten, is het nodig te wijzen op sommige andere bepalingen van de keure.

Krachtens artikel 17 wordt het burgerlijk gerecht en het militair gerecht ingericht bij decreet.

Artikel 20 bepaalt: « Recht wordt uitgesproken in naam des Konings ». Uit dit artikel zou men geneigd zijn af te leiden dat de hoven en de rechtbanken in Congo veeleer een emanatie van de uitvoerende macht zijn. Men beweert (30) aan de hand van de voorbereidende werken dat het recht in Congo niet wordt uitgesproken in naam des Konings, als verpersoonlijking van de uitvoerende macht, maar wel in naam des Konings als verpersoonlijking van de belgische natie in de uitoefening van haar souvereiniteit in Congo.

Artikel 19 verbiedt aan de bestuursoverheid de werking van de hoven en van de rechtbanken te beletten, te verhinderen of te schorsen.

De Raad van State (31) aanziet artikel 19 als een gevolg van de scheiding der machten. Niemand heeft beweerd dat dit artikel ooit geschonden werd.

De toepassing van het « militair regime » dat artikel 19 lid 2 toelaat op te richten om reden van openbare veiligheid, voor een bepaalde tijd er binnen een bepaald gebied, geeft — zoals men beweert (32) — geen aanleiding tot ernstige kritiek.

* * *

Het onderzoek van de wettelijkheid van een akte kan betrekking hebben enerzijds op de uitwendige wettelijkheid van een akte en anderzijds op de inwendige wettelijkheid ervan.

De uitwendige wettelijkheid heeft vooral betrekking op de substantiële formaliteiten die de auteur van de handeling dient in acht te nemen bij het stellen van de handeling. De inwendige wettelijkheid heeft betrekking op de bevoegdheid van de auteur van de akte, op het voorwerp ervan, op het doel dat zij nastreeft en op de motieven waarop zij gevestigd is.

De wettelijkheidscontrole kan uitgeoefend worden hetzij bij wijze van exceptie, opgeworpen voor de hoven en de rechtbanken of voor de Raad van State, in België op grond van artikel 107 van de grondwet, in Congo op grond van de artikelen 7 en 8 van de keure, hetzij bij wijze van verzoekschrift gericht tot de Raad van State op grond van artikel 9 van de wet van 23 december 1946 houdende oprichting van een Raad van State.

De rechterlijke macht ontzegt zich het recht om de grondwettelijkheid te onderzoeken enerzijds van de wetten uitgevaardigd door de wetgevende macht bedoeld bij artikel 26 van de grondwet en anderzijds van de wetsbesluiten uitgevaardigd door de Koning tijdens wereldoorlog I of door de in raad vergaderde ministers tijdens wereldoorlog II (33-34).

Is artikel 107 van de grondwet ook toepasselijk op de besluiten genomen op grond van de volmachtwetten?

Het Hof van Cassatie heeft beslist ⁽³⁵⁾ dat de koninklijke besluiten genomen op grond van een bijzondere volmachtwet, besluiten van de uitvoerende macht zijn en geen wetten. Bij toepassing van artikel 107 van de grondwet zijn de hoven en de rechtbanken slechts verplicht de koninklijke besluiten genomen op grond van de volmachtwetten toe te passen in zover zij overeenstemmen met de wet op grond waarvan zij genomen zijn.

Sommige volmachtwetten zoals de wet van 31 juli 1934 bepalen dat sommige besluiten of alle besluiten genomen op grond van de volmachtwet, door het Parlement dienen bevestigd te worden. Door deze bepaling is de Regering verplicht een ontwerp van wet in te dienen waarvan de goedkeuring als gevolg heeft dat de desbetreffende besluiten omvormd worden tot wetten ⁽³⁶⁾ die dan vanzelfsprekend aan de wettelijkheidscontrole ontsnappen.

De buitengewone volmachtwetten van 7 september 1939, 11 december 1944 en 20 maart 1945 geven aan de Koning de toelating besluiten te nemen die kracht van wet hebben uit zich zelf en zonder verdere bevestiging door de wetgevende macht ⁽³⁷⁾.

Is artikel 107 van de grondwet ook toepasselijk op deze besluiten? ⁽³⁸⁾. Het Hof van Cassatie heeft beslist ⁽³⁹⁾ dat de Koning die de aldus gekwalificeerde besluiten neemt, niet handelt als wetgevende macht; deze kwalificatie wil zeggen dat de rechtbanken « bij afwijking van artikel 107 van de grondwet », niet bevoegd zijn om te onderzoeken of deze besluiten al dan niet strijdig zijn met de grondwet en de andere wetten dan de buitengewone volmachtwetten van 7 september 1939, 11 december 1944 of van 20 maart 1945.

Deze uitspraak werd later gepreciseerd door het arrest van 20 april 1950 ⁽⁴⁰⁾. In dit arrest beslist het Hof dat een besluit dient geacht als genomen buiten het kader van de volmacht en bijgevolg strijdig ermee, indien het besluit ongrondwettelijke bepalingen bevat die niet uitdrukkelijk zijn toegelaten door de volmachtwet.

* * *

Bij arrest Callachand nr 4145 verklaart de Raad van State zich onbevoegd om decreten te vernietigen. Het arrest duidt niet de redenen van deze onbevoegdheid aan.

Nochtans bij arrest Vindevogel nr 1016 verklaart de Raad van State zich bevoegd om de wettelijkheid van een besluitwet te onderzoeken. Wanneer men deze twee arresten verbindt kan men gissen op welke redenering deze twee uitspraken zijn gevestigd. In het eerste verklaart vermoedelijk de Raad van State zich onbevoegd omdat de akte genomen werd door de Koning handelend als wetgever en niet als administratieve overheid. In zover men zou aannemen dat de gouverneur-generaal of de vice-gouverneur-generaal van Ruanda-Urundi handelt als wetgever en niet als administratieve overheid, wanneer zij ordonnances uitvaardigen die kracht van wet hebben, zou de Raad van State zich ook onbevoegd verklaren om wetgevende ordonnances te vernietigen.

Nochtans heeft de Raad van State beslist ⁽⁴¹⁾ dat « hij, evenmin als de rechtbanken van de Kolonie, een met de wet strijdige bepaling van een decreet mag toepassen om een middel tot nietigheid te verwerpen, dat hierop zou steunen dat de bestreden akte met een bijzondere wet van de Kolonie in strijd zou zijn. »

De Raad van State schijnt zich dus bevoegd te verklaren om de wettelijkheid van een decreet te onderzoeken, bij wijze van exceptie, opgeworpen op grond van artikel 7, lid 6 van de wet van 18 oktober 1908 luidens hetwelk de hoven en de rechtbanken dan alleen decreten toepassen wanneer deze niet strijdig zijn met de wetten. Maar de Raad van State verklaart zich onbevoegd om de wettelijkheid van een decreet te onderzoeken wanneer de vernietiging ervan gevraagd wordt bij verzoekschrift gericht tot de Raad bij toepassing van artikel 9 van de wet van 23 december 1946.

In Belgisch Congo wordt de wettelijkheidscontrole geregeld door artikel 7 lid 5 van de keure wat betreft de decreten en door artikel 8 lid 2 wat betreft de reglementen en besluiten.

Volgens de rechtspraak geldt artikel 7 lid 5 ook ten overstaan van de wetgevende ordonnances genomen bij toepassing van artikel 22 lid 4 van de keure.

* * *

Het besluit van deze les kan kort zijn.

Ogenscheinlijk heeft de wetgever van 1908 de drie staatsfuncties opgericht zoals in de grondwet, met dit uiterlijk verschil evenwel dat de hoven en de rechtbanken in Congo niet werden gekwalificeerd als « gerechtelijke macht ».

Wat betreft de wetgevende en de uitvoerende macht is het onbetwistbaar dat practisch deze twee machten samengesnoerd zijn in handen van de Regering.

De scheiding der machten tussen de uitvoerende macht en de hoven en de rechtbanken in Congo is geen juridische werkelijkheid zoals in de grondwet.

(1) Pasinomie 1890, blz. 233 t/m 252.

(2) Deze beperking geldt alleen wat betreft de verdediging van Belgisch Congo. Luidens het enig artikel van de wet van 14 december 1945 (Belg. Stbl. 1 januari 1946) zal o.m. het handvest van de Verenigde Naties volle uitwerking hebben. Door het goedkeuren van dit handvest heeft de wetgever aanvaard dat de Belgische gewapende strijdkrachten zouden deelnemen aan de militaire maatregelen die de Verenigde Naties mochten nemen tot handhaving van internationale vrede en veiligheid. Ter uitvoering van deze internationale verplichting van België kunnen dus Belgische strijdkrachten naar het buitenland gezonden worden, zonder dat de leden van deze strijdkrachten hun voorafgaande toestemming dienen te geven.

(3) Hof van Cassatie, arrest 3 juni 1935. *Revue juridique du Congo belge*, 1935, blz. 201. Th. Heyse, « Notes de droit public et commentaires de la charte coloniale », n° 14. Halewijnck de Heusch, « La charte coloniale », Tome I, blz. XVII-XVIII.

(4) Carlo Bronne, « Leopold I et son temps », blz. 55.

(5) Pasinomie 1885, blz. 133, t/m 150.

(6) Cte Louis de Lichtervelde, « Léopold II », blz. 197.

(7) Prof. Dr. A. Mast, « Overzicht van het grondwettelijk recht », blz. 320.

(8) Wat betreft het intrekken van wetsontwerpen die door één van de Kamers gestemd werden, kunnen wij nog volgende besluiten citeren: koninklijke besluiten van 27 april 1836, 30 december 1853, 30 oktober 1854, 25 december 1867, 24 december 1901; besluiten van de Regent van 12 maart 1945 en 19 februari 1949.

(9) Carton de Wiart, « Léopold II, souvenirs des dernières années 1901-1909 », blz. 158.

(10) Over de rechtvaardiging van deze delegatie zie J. M. Marx, « Le contrôle judiciaire de l'administration dans l'exercice de ses fonctions quasi-législatives », Congrès 24-25 juni 1946, Belgisch instituut voor administratieve wetenschappen, blz. 76.

(11) Cass. 11-2-1919, Pas. 1919, I, 70; Cass. 18-2-1920, Pas. 1920, I, 62; Cass. 29-6-1939, Pas. 1939, I, 34.

(12) M. D. Declaire, « Le contrôle judiciaire de l'administration dans l'exercice de ses fonctions législatives », Congrès 24-25 juni 1946, Belgisch instituut voor administratieve wetenschappen.

(13) Over de ongrondwettelijkheid van dit artikel zie Prof. E. Schreuder en E. Krings, « Belastingen », Administratief Lexicon, v°, Belastingen nr 97.

(14) Zitting 1929-1930, Senaat, Parl. Bescheiden, Verslag n° 172. Zitting 11 juni 1930, blz. 17.

(15) Alain Stenmans, « La reprise du Congo par la Belgique », p. 387.

(16) Contra Halewyck de Heusch, op. cit. tome II, blz. 325-326, n° 325; Th. Heyse, «Notes de droit public et commentaires de la charte coloniale», n° 116.

(17) Arresten De Kimpeneer, n° 3775; Dorlet, n° 3876; Detournay, n° 4188; Verbeke, n° 4189; Petit, n° 4190; Ledoux n° 4191; Deklerck, n° 4192; Lootens, n° 4193.

(18) Krachtens artikel 3 van de keure en sinds het oprichten van de «officiële universiteit» te Elisabethstad, bij decreet van 26 oktober 1955, hebben de Vlamingen in Congo het recht universitaire studies in het Nederlands te doen.

(19) Dit toezicht wordt georganiseerd: 1. door het besluit n° 185 van 9 juli 1935, bekrachtigd door de wet van 4 mei 1936; 2. door het besluit van 22-10-1937, bekrachtigd door de wet van 16 januari 1947; 3. door het besluit n° 67 van 30-10-1939, bekrachtigd door de wet van 16 juni 1947.

(20) Durieux, «L'exercice du pouvoir exécutif en droit colonial belge», Revue juridique du Congo belge, 1952 n° 3. Malenyrau.

(21) G. Debeyre, «La responsabilité de la puissance publique en France et en Belgique», blz. 28.

(22) Pasinomie 26-8-1922, 31-5-1924, blz. 135.

(23) Prof. Dr. A. Mast, op. cit., blz. 242. Debeyre, op cit., blz. 32.

(24) Colin, op. cit., R.J.C.B., 1935, p. 13.

(25) Raad van State, arrest Grootaert, n° 5201, 15-3-1956.

(26) P. Piron, «L'Indépendance de la magistrature et le statut des magistrats», blz. 74.

(27) P. Piron, op. cit., blz. 75.

(28) P. Piron, op. cit., blz. 60.

(29) P. Piron, op. cit., blz. 65-66.

(30) Halewyck de Heusch, «La charte coloniale», n° 300. Th. Heyse, «Notes de droit public et commentaire de la charte coloniale», n° 430.

(31) Arrest Grootaert, n° 5202, 15 juni 1956.

(32) P. Piron, op. cit., blz. 9.

(33) Enkele arresten uit de vaste rechtspraak: Cass. 23 juli 1849, Pas. 1849, I, 443; Cass. 19 juli 1921, Pas. 1921, I, 455; Cass. 10 december 1928, Pas. 1929, I, 36; Cass. 14 mei 1945; Pas. 1945, I, 160.

(34) De sectie wetgeving van de Raad van State verklaart zich bevoegd om de grandwettelijkheid van de wetsontwerpen te onderzoeken.

(35) Cass. 19 maart 1928, Belgique judiciaire 1928, kol. 459. Cass. 28 januari 1935, Pas. 1935, I, 131.

(36) Declaire, op. cit., blz. 100.

(37) J. M. Marx, op. cit., blz. 64.

(38) Over de doeltreffende toepassing van dit artikel zie J. M. Marx, op. cit., blz. 78 en 79.

(39) Cass. 27 januari 1943, Pas. 1943, I, 32.

(40) Cass. 20 april 1950, R.J.D.A. 1950, blz. 174.

(41) Arrest Van Hentenrijk en Schoonjans, n° 3288, 2 april 1954.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 25 januari 1956.

Voorzitter : M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever : M. Louveaux.

Advocaat-Generaal : M. Depelchin.

Strafrecht. — Uitbreidende toepassing van een strafbepaling. — Vereisten daartoe.

Voor de toepassing van de strafwet op feiten, waarvan de wetgever volstrekt onmogelijk een voorgevoel kon hebben ten tijde van de afkondiging van de wetsbepaling, is een dubbele voorwaarde vereist; de wil van de wetgever feiten van die aard als inbreuken aan te merken moet zeker zijn en die feiten moeten begrepen kunnen worden onder de wettelijke omschrijving van de inbreuk.

Marchand.

Gelet op het bestreden arrest, op 28 mei 1955 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Over het enig middel, schending van de artikelen 9 en 97 van de Grondwet, 2 en 523 van het strafwetboek, doordat het bestreden arrest aanlegger veroordeelt uit hoofde van vernielingen van stoomtuigen die aan een ander toebehoren, dan wanneer het vaststelt dat het in dezen geen stoom- maar mazouttuigen geldt, om de reden dat artikel 523 van het strafwetboek alle soorten tuigen bedoelt, dan wanneer het bestreden arrest aldus een wetsbepaling bij analogie uitbreidt tot een geval waarin zij niet voorziet;

Overwegende dat de rechter over de grond aanlegger veroordeelt om de redenen, enerzijds, dat de wil van de wetgever de met mazout werkende machines te beschermen, zeker is en dat de verduidelijkende term «stoomtuigen», welke in de tekst van de strafwet voorkomt, niet gegeven werd ten einde de door andere krachtbronnen in beweging gestelde tuigen buiten beschouwing te laten, maar enkel omdat die tuigen op het tijdstip van het samenstellen van het strafwetboek onbekend of ongebruikt waren; en anderzijds, dat het beginsel van een verstrikte uitlegging van de incrimi-

neringswetten niet belet dat aan die wetten een toepassing gegeven wordt, welke alle feiten omvat die de wetgever onbetwistbaar heeft willen treffen, hoewel de inkleding van de tekst zijn gedachte noch volledig, noch volkomen vertolkt heeft;

Overwegende dat deze redenen wegens hun dubbelzinnigheid het dispositief van de beslissing niet rechtvaardigen;

Dat, immers, omdat de strafrechter de strafwet vermogen toe te passen op feiten waarvan de wetgever volstrekt onmogelijk een voorgevoel kon hebben ten tijde van de afkondiging van de wetsbepaling, een dubbele voorwaarde vereist is: de wil van de wetgever feiten van die aard als inbreuken aan te merken moet zeker zijn, en die feiten moeten kunnen begrepen worden in de wettelijke omschrijving van de inbreuk;

Overwegende dat, waar hij laat gelden dat de inkleding van de wet de gedachte van de wetgever onvolledig of onvolkomen vertolkt heeft, de rechter over de grond het punt in het onzekere laat of de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten in de termen der wet vallen omdat het litigieuze tuig moet worden gerangschikt in de categorie der stoomtuigen in de moderne opvatting ervan, dan wel of integendeel die feiten, hoewel niet onder de wettelijke formule vallend, als inbreuk dienen te worden aangemerkt, zoals het bestreden arrest erop wijst, omdat «de technische verandering van de machines niet tot gevolg mag hebben ze onbeschermd te laten»;

Overwegende dat deze dubbelzinnigheid in de redenen het Hof niet toelaat zijn toezicht uit te oefenen, en gelijkstaat met een gebrek aan redenen;

Waaruit volgt dat het middel gegrond is in zover het schending van artikel 97 van de Grondwet inroept;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 23 januari 1956.

Voorzitter : M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever : M. Moriamé.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Arbeidsongeval. — Recht van de verzekeraar om van de verantwoordelijke derde terugbetaling te vorderen van de kapitalen, welke gevestigd zijn tot uitkering van de tijdelijke renten aan de minderjarige kinderen van het overleden slachtoffer krachtens artikel 4, 2° B van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen.

In geen enkele wetsbepaling is de regel vastgesteld, dat in geval van overlijden van de man alleen zijn weduwe van zijn kinderen van de voor het ongeval verantwoordelijke persoon vergoeding van het door het ongeval ontstane stoffelijke nadeel kan vorderen.

Artikel 203 B. W., krachtens hetwelk na de dood van de vader alleen de moeder belast is met het onderhoud en de opvoeding van de minderjarige kinderen, sluit geenszins uit dat dezen een stoffelijk nadeel kunnen lijden door het derven van de lonen, waarvan de vader een deel besteedde voor hun onderhoud en hun opvoeding.

De verzekeraar, die kapitalen heeft gevestigd, welke de renten vertegenwoordigen, die de verzekeraar krachtens artikel 4, 2°, B van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen uitkeert aan de minderjarige kinderen onder de achttien jaar, is gerechtigd terugbetaling van die kapittlen te vorderen van de verantwoordelijke derde.

Caisse Commune d'Assurance des Charbonnages du Centre t/ Marguerite Lucien en D'Angelo.

Gelet op het bestreden arrest, op 14 mei 1955 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

I. In zover de voorziening gericht is tegen de over de publieke vordering gewezen beslissing :

Overwegende dat, aangezien zij niet veroordeeld is geworden tot de kosten der publieke vordering, aanlegster, burgerlijke partij, niet ontvankelijk is om zich tegen de beslissing, over gemelde vordering gewezen te voorzien;

II. In zover de voorziening gericht is tegen de vordering van aanlegster tegen verweerster Marguerite, beklagde, en over de vordering van verweerster d'Angelo Carmela, weduwe Schilacci, tegen dezelfde :

Overwegende dat verweerster Marguerite terecht te staan had wegens de onvrijwillige doding van Schilacci Onofrio;

Dat verweerster d'Angelo Carmela, weduwe van het slachtoffer, enerzijds, en aanlegster in haar hoedanigheid van erkende gemeenschappelijke kas voor het uitkeren van de renten tot de doeleinden der samengeordende wetten op de vergoeding van de schade voortspuitende uit de arbeidsongevallen anderzijds, zich tegen beklagde burgerlijke partijen gesteld hebben;

Dat eerstgenoemde in haar persoonlijke naam, benevens vergoeding van haar zedelijke schade, een vergoeding vorderde voor het stoffelijk nadeel hetwelk overeenstemde met het derven van het geheel van het deel der lonen dat het slachtoffer niet aan zijn eigen onderhoud besteedde, onder de enkele aftrek van het kapitaal dat de haar door de arbeidsongevallenverzekeraar gestorte lijfrente vertegenwoordigde, en, in haar hoedanigheid van wettelijke voogdes van haar drie min-

derjarige kinderen, vergoedingen vorderde welke uitsluitend dezer zedelijke schade herstelden;

Dat aanlegster ten belope van de gemeenrechtelijke vergoedingen, aan de rechthebbenden uit te keren wegens stoffelijke schade, tegen beklagde terugbetaling eiste van de kapitalen welke de renten vertegenwoordigen die zij uit kracht van artikel 4, 2°) van voormelde samengeordende wetten, uitkeert, niet enkel aan de weduwe van het slachtoffer maar ook aan de drie minder dan achttien jaar oud minderjarige kinderen welke het slachtoffer achterlaat;

Overwegende dat het bestreden arrest, bij bevestiging van het beroepen vonnis, beslist heeft dat de weduwe, bij uitsluiting van de minderjarige kinderen, alleen en persoonlijk ten opzichte van beklagde aanspraak kon maken op de vergoeding welke overeenstemt met geheel het stoffelijk nadeel dat voortspuit uit het derven van de lonen van het slachtoffer, en aan aanlegster derhalve het punt van haar subrogatoire vordering ontzegt heeft hetwelk terugbetaling beoogt door de beklagde, verantwoordelijke derde, van de kapitalen welke gevestigd zijn tot het uitkeren van de tijdelijke renten aan de drie minderjarige kinderen;

Overwegende dat, aangaande het deel der lonen hetwelk dient tot het onderhouden en opvoeden van de minderjarige kinderen, beide burgerlijke vorderingen aan de rechter over de grond het oplossen van een zelfde vraag opgelegd hebben; dat over deze vraag een debat gevoerd werd hetwelk gemeen was tussen beklagde en de burgerlijke partijen, en insgelijks tussen deze partijen; dat de beslissing te dien opzichte gewezen over de vordering van de weduwe van het slachtoffer, noodzakelijkerwijze geleid heeft tot de beslissing welke in hetzelfde arrest gewezen werd over de vordering van de arbeidsongevallenverzekeraar; dat eruit volgt dat het geschil, evenals de bestreden beslissing onplitsbaar is tussen aanlegster en beide verwerende partijen, ten aanzien van de schade te wegegebracht door het derven van de lonen welke het slachtoffer besteedde aan het onderhouden en het opvoeden van zijn minderjarige kinderen;

Over het enig middel, schending van de artikelen 203 en 1382 van het burgerlijk wetboek, 19, lid 4, voorlaatste en laatste lid, van de wetten betreffende de vergoeding van de schade voortspuitende uit de arbeidsongevallen, samengeordend bij het koninklijk besluit van 28 september 1931, voormeld artikel 19 gewijzigd, in lid 4, bij artikel 10, 1°, van de wet van 10 juli 1951 en, in het laatste lid, bij artikel 10, 2°, van dezelfde wet en bij artikel 3 van de wet van 16 maart 1954, en van artikel 97 van de Grondwet,

eerste onderdeel, doordat het bestreden arrest, zonder in twijfel te trekken dat aanlegster de kapitalen gevestigd had welke de tijdelijke renten vertegenwoordigden, uit te keren aan de drie minderjarige kinderen uit kracht van artikel 4, 2°, B, van bovengemelde samengeordende wetten, beslist dat aanlegster, erkende gemeenschappelijke kas van beklagde, derde verantwoordelijke, hier verweerster, geen terugbetaling van de kapitalen die voormelde renten vertegenwoordigen, kan vorderen, om de reden dat, « in geval van overlijden van de man, alleen zijn weduwe, met uitsluiting van zijn kinderen, van de voor het ongeval verantwoordelijke persoon, vergoeding van het stoffelijk nadeel, door het overlijden ontstaan kan vorderen », dan wanneer de minderjarige kinderen, in wier onderhoud en opvoeding de vader voorziet door een deel van zijn lonen, in hun recht stoffelijk benadeeld worden door de wederrechtelijke daad die de dood van de vader veroorzaakt, en een persoonlijke vordering tot

schadevergoeding hebben tegen de voor die dood verantwoordelijke derde, en, *tweede onderdeel*, doordat de oplossing van het beklaagde arrest, voor een zelfde stoffelijk nadeel in een op de weg naar of van het werk gebeurd arbeidsongeval veroorzaakt, neerkomt op een cumulatie van de gemeenrechtelijke schadevergoeding en de forfaitaire vergoeding, dan wanneer artikel 19, lid 4, der samengeordende wetten zodanige cumulatie verbiedt, en, *derde onderdeel*, doordat het arrest geen antwoord verstrekt heeft op het middel dat aanlegster bij regelmatige conclusies uit deze wetsbepaling afleidde :

Overwegende dat het bestreden arrest, om de subrogatoire vordering van aanlegster af te wijzen, in zover die vordering tot doel heeft terugbetaling door de derde verantwoordelijke van de kapitalen, welke gevestigd werden tot het uitkeren van de tijdelijke renten, aan de minderjarige kinderen van het slachtoffer verschuldigd, verwijst naar de redenen van de eerste rechter, welke het overneemt;

Overwegende dat het beroepen vonnis in dit opzicht verklaart « dat in geval van overlijden van de man, alleen zijn weduwe, met uitsluiting van zijn kinderen, van de voor het ongeval verantwoordelijke persoon, vergoeding van het stoffelijk nadeel, door het ongeval ontstaan, kan vorderen »;

Overwegende dat zulk beginsel in geen enkele wetsbepaling vastgelegd is;

Overwegende dat de eerste rechter zijn oplossing rechtvaardigt door de enkele beschouwing « dat zij strookt met de bepalingen van artikel 203 van het burgerlijk wetboek, aangezien alleen de overlevende moeder, dank zij het toekennen aan haar, op grond van het gemeen recht, van de integraliteit van de lonen van haar man, op het deel van die lonen nadat het slachtoffer verbruikte, de plichten vervult welke bij artikel 203 van het burgerlijk wetboek aan de ouders zijn voorgeschreven »;

Overwegende echter dat artikel 203 van het burgerlijk wetboek, uit kracht van hetwelk, na de dood van de vader, alleen de moeder belast is met het onderhouden en het opvoeden van de minderjarige kinderen, geenszins uitsluit dat dezen een stoffelijk nadeel kunnen ondergaan ter oorzake van het derven van de lonen waarvan de vader een deel besteedde aan hun onderhoud en hun opvoeding;

Waaruit volgt dat, in de mate dat het aan verweerder d'Angelo Carmela persoonlijk een vergoeding toekent wegens het derven van het deel der lonen dat het slachtoffer besteedde aan het onderhouden en het opvoeden van zijn drie minderjarige kinderen, en dat het aan aanlegster het punt van haar subrogatoire vordering ontzegde, hetwelk terugbetaling beoogde door de verantwoordelijke derde, van de kapitalen welke gevestigd zijn tot het uitkeren van de tijdelijke renten aan de minderjarige kinderen, krachtens artikel 4, 2°, B, van de samengeordende wetten, het bestreden arrest zijn beslissing niet wettelijk rechtvaardigt;

Om die redenen :

En zonder dat de andere onderdelen van het middel behoeven te worden onderzocht,

Verbreekt het bestreden arrest, enkel in zover het, bij bevestiging van het beroepen vonnis, aan verweerder d'Angelo Carmela persoonlijk, ten laste van verweerder Marguerite, een vergoeding toekent welke overeenstemt met het derven van het deel der lonen dat het slachtoffer besteedde aan het onderhouden en opvoeden van zijn drie minderjarige kinderen, en in zover dat het aanlegster het punt van haar subroga-

toire vordering ontzegt hetwelk terugbetaling beoogt, door verweerder Marguerite, derde verantwoordelijke, van de kapitalen welke gevestigd zijn tot het uitkeren van de tijdelijke renten aan de drie minderjarige kinderen, krachtens artikel 4, 2°, B, van de samengeordende wetten betreffende de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Luik;

Veroordeelt verweerders Marguerite en d'Angelo elk tot een derde der kosten, het laatste derde ten laste van aanlegster blijvende.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 13 november 1956

Zetel : M.M. Vranckx, Voorzitter; Mast, Verslaggever, en Buch.

Auditoraat : M. Depondt.

Advocaat : Mr Putzeys.

1. **Rechtspleging.** — **Memorie van antwoord** (1).
2. **Rechtspleging.** — **Mededeling van het administratief dossier** (2).
3. **Vervoer.** — **Vervoer over de weg.** — **Vervoer van zaken per autovoertuigen** (3 tot 6).
4. **Administratieve akten.** — **Geldigheid.** — **Vormen.** — **Motieven** (3 en 4).
5. **Administratieve rechtscolleges.** — **Algemeenheden.** — **Begrip** (3).
6. **Administratieve akten.** — **Geldigheid.** — **Vormen.** — **Rechten van de verdediging** (4).
7. **Burgerlijke en individuele rechten.** — **Gelijkheid voor de wet** (5).
8. **Administratieve akten.** — **Geldigheid.** — **Afwending van macht** (5).
9. **Administratieve akten.** — **Geldigheid.** — **Schending van de wet.** — **Motieven** (6).

1. *De termijn voor de indiening van de memorie van antwoord is niet op straffe van nietigheid opgelegd.*
2. *De mededeling van het administratief dossier is verplicht gesteld. De vertraging waarmede de administratie zich van die verplichting kwijt, kan niet ten gevolge hebben dat het dossier uit de debatten moet worden geweerd.*
3. *De beslissing waarbij de Minister van Verkeerswezen, uitspraak doende over het beroep tegen de weigering van de vergunning van het Bureau voor het Wegverkeer, op advies van de commissie van Beroep een vervoermachtiging verleent of weigert, is geen beslissing van jurisdictionele aard, waaraan de kracht van gewijsde kleeft en die, als zodanig, ook bij het zwijgen van de wet gemotiveerd moet zijn.*
4. *Aan de verplichting het advies van de commissie van beroep met redenen te omkleden is voldaan en de rechten van de verdediging zijn geëerbiedigd wanneer de Minister kennis heeft kunnen nemen van de door de leden van de commissie van beroep uitgebrachte meningen door de mededeling van het proces-verbaal en door een schrijven van de voorzitter.*
5. *De in het koninklijk besluit n° 248, van 5 maart 1936, bedoelde coördinatie van het goederenvervoer beoogt de coördinatie van het vervoer per spoor en het vervoer langs de baan. Wanneer de Minister beslist dat het spoor volstond om het aangevraagd vervoer te*

doen, heeft hij derhalve zijn macht niet overschreden, ze van haar wettelijk doel niet afgewend en evenmin het principe van de gelijkheid voor de openbare diensten geschonden.

6. *Zo de aanvraag om de bij artikel 11 van het koninklijk besluit van 9 mei 1936 bepaalde redenen kan worden geweigerd, kan deze weigering ook rechtsgeldig worden gesteund op de bij artikel 3 van het koninklijk besluit n° 248 van 5 maart 1936 bepaalde redenen, alsmede op de noodwendigheid de werking van de vervoermiddelen te coördineren.*

Consorten Borremans t/ Belgische Staat (Minister van Verkeerswezen).

Gezien het verzoekschrift dd. 27 augustus 1955;

.....

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing dd. 13 juni 1955, waarbij de Minister van Verkeerswezen de aanvraag afwijst die door verzoekers werd gedaan tot het bekomen van een vergunning tot vervoer; dat de bestreden beslissing op 1 juli 1955 aan verzoekers werd betekend;

Overwegende dat het bureau voor het wegvervoer op 7 januari 1955 aan verzoekers liet weten dat de door hen ingediende aanvraag strekkende tot het bekomen van een vergunning tot het vervoer van cellulosewatten door middel van twee vrachtwagens, werd afgewezen; dat verzoekers op 8 januari 1955 tegen deze beslissing bij de commissie van beroep voor het wegvervoer beroep instelden; dat de commissie van beroep dit beroep op 5 mei 1955 gunstig adviseerde; dat de Minister van Verkeerswezen zich door de bestreden beslissing bij de zienswijze van het bureau voor het wegvervoer aansloot en de ingediende aanvraag afwees;

Overwegende dat de verzoekers vragen dat de memorie van antwoord en het administratief dossier, dat eerst op 11 mei 1956 werd neergelegd, uit de debatten zouden worden geweerd daar zij werden ingediend nadat de reglementair gestelde termijn was verstreken;

Overwegende dat op deze aanvraag niet kan worden ingegaan; dat de mededeling van het administratief dossier verplicht is gesteld en de vertraging waarmede de administratie zich van deze verplichting kwijt, niet ten gevolge kan hebben dat dit dossier uit de debatten wordt geweerd; dat de termijn bepaald voor de indiening van de memorie van antwoord niet op straffe van nietigheid is opgelegd; dat zo de partijen gebonden zijn door de termijnen vastgesteld door het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, de Raad desniettemin met een te laat ingediende memorie rekening kan houden wanneer de vertraging — zoals die terzake het geval is — niet van aard is schade te berokkenen aan een goede rechtsbedeling; dat de overweging dat de laattijdigheid van de memorie van antwoord de oplossing van het geschil heeft vertraagd en aldus de belangen der verzoekers geschaad, op zichzelf niet volstaat om de memorie van antwoord uit de debatten te weren;

Overwegende dat verzoekers in de eerste plaats laten gelden dat, in strijd met de artikelen 59 en 60 van het koninklijk besluit van 9 mei 1936, noch de bestreden beslissing, noch het advies van de commissie van beroep naar behoren zijn gemotiveerd;

Overwegende dat artikel 60 van het koninklijk besluit van 9 mei 1936 bepaalt: «De commissie van beroep doet haar advies zoweel mogelijk kennen

binnen de vijftien dagen na de datum van instelling van beroep »;

Indien het door de commissie van beroep uitgebracht advies met de beslissing van het bureau voor het wegvervoer overeenstemt, geeft zij hiervan aan belanghebbenden kennis bij ter post aangetekende brief en wordt de beslissing uitvoerbaar de dag van die kennisgeving.

In het tegenovergesteld geval legt de commissie van beroep het hoger beroep, vergezeld van haar met redenen omkleed advies, ter beslissing voor aan de Minister van Verkeerswezen, dat, luidens artikel 59 van het koninklijk besluit van 9 mei 1956, de commissie van beroep haar advies uitbrengt volgens de stukken die haar worden medegedeeld, zij de beroeper hoort, zo deze daarom verzoekt en de beroeper zich door een raadsman kan laten bijstaan;

Overwegende dat bovenvermelde bepalingen aan de Minister van Verkeerswezen de verplichting niet opleggen zijn beslissing te motiveren; dat de beslissing waarbij de Minister op advies van de commissie van beroep een vervoermachtiging verleent of weigert, geen beslissing van jurisdictionele aard is, waaraan de kracht van het gewijsde kleeft en die als zodanig, ook bij het zwijgen van de wet, gemotiveerd moet zijn;

Overwegende dat uit bovenvermeld artikel 60 blijkt dat de commissie van beroep het door haar aan de Minister overgelegd advies met redenen moet omkleeden; dat niet wordt betwist dat het proces-verbaal van de vergadering van de commissie van 5 mei 1955 aan de Minister werd overgelegd; dat de Minister aldus kennis heeft kunnen nemen van de door de leden van de commissie ter zitting van 5 mei 1955 uitgebrachte meningen die het voor verzoekers gunstig advies ten gevolge hadden; dat de voorzitter van de commissie in een op 13 mei 1955 tot de Minister gericht schrijven de beschouwingen uiteenzette die in de schoot van de commissie ten gunste van de ingediende aanvraag werden ontwikkeld; dat de Minister aldus op voldoende wijze werd ingelicht omtrent de zienswijze van de commissie; dat aldus werd voldaan aan de vorm opgelegd door artikel 60 van het koninklijk besluit van 9 mei 1956; dat het recht tot verdediging van verzoekers terzake niet werd geschonden;

Overwegende dat verzoekers aanvoeren dat de bestreden beslissing artikel 4 van het koninklijk besluit n° 248 van 5 maart 1936 verkeerd heeft toegepast doordat de bestreden beslissing er toe strekt de spoorwegen te beschermen, ofschoon de te nemen beslissing op grond van dit artikel 3 enkel mocht worden ingegeven door de verkeersbehoeften, de vorderingen van de techniek en de veiligheid van het verkeer; dat de tegenpartij aldus volgens verzoekers door het nemen van de bestreden beslissing niet alleen het principe van de gelijkheid van de burgers voor de openbare diensten heeft geschonden, maar ook een machtsafwendiging heeft gepleegd;

Overwegende dat luidens bovenvermeld artikel 3 bij het onderzoek van de aanvragen om vergunning rekening wordt gehouden met de verkeersbehoeften, alsmede met de vorderingen van de techniek en de noodzakelijkheid om de veiligheid van het verkeer te verzekeren; dat uit het verslag aan de Koning dat aan het koninklijk besluit n° 248 van 5 maart 1936 voorafgaat, blijkt, dat het koninklijk besluit werd ingegeven door «de noodzakelijkheid de werking der vervoermiddelen te coördineren» en door de overweging dat «een niet gereglementeerde concurrentie op dat gebied schadelijk is voor 's lands economie»; dat in strijd met de bewering van verzoekers de hier bedoelde coördinatie van het goederenvervoer de coördinatie beoogt

van het vervoer per spoor en het vervoer langs de baan; dat het om die reden is dat krachtens artikel 7 van het koninklijk besluit n° 248 van 5 maart 1936, « een werkend en een plaatsvervangend lid moeten zetelen die verkozen worden uit de vertegenwoordigers van maatschappijen die een spoorweg exploiteren »; dat het bureau voor het wegvervoer zijn beslissing steunde op de overweging dat « de in de streek voorhanden zijnde vervoermiddelen volstaan om de beoogde trafiek te verzekeren »; dat de Minister zich bij deze zienswijze aansloot; dat de Minister zijn macht niet heeft overschreden, ze van haar wettelijk doel niet heeft afgewend en het principe van de gelijkheid voor de openbare diensten evenmin heeft geschonden door te beslissen dat het spoor volstond om kwestieus vervoer te doen;

Overwegende dat verzoekers laten gelden dat de bestreden beslissing strijdig is met artikel 11 van het koninklijk besluit van 9 mei 1936, doordat de vergunning werd geweigerd om de concurrentie met het spoor te vermijden, ofschoon die beslissing, krachtens bovenvermeld artikel 11, enkel mocht worden genomen zo de aanvragers op moreel, technisch en financieel gebied geen voldoende waarborgen boden;

Overwegende dat dit middel niet in aanmerking kan worden genomen; dat, zo de aanvraag om de bij artikel 11 bepaalde redenen kan worden geweigerd, deze weigering ook rechtsgeldig kan worden gesteund op de bij bovenvermeld artikel 3 van het koninklijk besluit n° 248 van 5 maart 1936 bepaalde redenen, alsmede op de noodwendigheid de werking der vervoermiddelen te coördineren,

Besluit :

Artikel 1. — De beroepen zijn verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 500,— frank, ten titel van kosten, valt ten laste van verzoekers.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 21 november 1956.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. de la Vallée Poussin en
Van der Haeghen.

Advocaat-Generaal : M. Van den Eynden de Rivieren.

Gerechtelijk accoord. — Verzoeker noch ongelukkig noch te goeder trouw.

De aanvrager van een gerechtelijk accoord, die in het drijven van zijn handel zware fouten heeft begaan en blijk heeft gegeven van grote lichtzinnigheid, mag niet worden beschouwd als zijnde ongelukkig en te goeder trouw.

Liwekitz-Basch t/ curatoren faillissement Liwekitz-Basch.

Gezien in regelmatige vorm overgelegd het vonnis dd. 13.7.56 door de rechtbank van koophandel te Antwerpen uitgesproken, waartegen beroep;

Gezien de akte van beroep dd. 27.7.1956;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat het beroep de hervorming beoogt van een vonnis op 13.7.56 door de rechtbank van koophandel te Antwerpen gewezen, waarbij de oorspronkelijke vraag tot gerechtelijk accoord verworpen werd en het faillissement uitgesproken;

Overwegende dat door appellante tot staving van haar vordering volgende concordataire voorstellen gedaan werden : volledige vereffening van het passief op volgende wijze — afbetaling van het bevoorrecht passief door maandelijkse betalingen van 12.000 frs. en delging van het gewone passief binnen de vijf jaar door betaling van 12 % het eerste jaar, 18 % het tweede jaar, 20 % het derde jaar, 25 % het vierde jaar en 25 % het vijfde jaar;

Overwegende dat deze concordataire voorstellen de dubbele meerderheid der schuldeisers en der $\frac{2}{3}$ der verschuldigde bedragen verkregen hebben, zoals door art. 2 par. 1 van het Regentsbesluit dd. 25.9.1946 vereist;

Overwegende dat de aanvraag tot gerechtelijk accoord door appellante ingeroepen, nochtans met reden door de eerste rechter wordt verworpen;

Overwegende inderdaad dat uit de bestanddelen der zaak blijkt dat appellante in de uitbating van haar handel zware fouten heeft begaan en blijk heeft gegeven van grote lichtzinnigheid, zodat appellante geenszins mag beschouwd worden als zijnde ongelukkig en ter goeder trouw;

dat, waar appellante, bij de aanvang van haar handelsonderneming over een onvoldoend kapitaal van amper 65.000 frs beschikte, ze haar modezaak zeer groots opvatte en aan hoge rentevoet aanzienlijke leningen aanging, hetgeen noodzakelijkerwijze de ondergang van haar bedrijf moest medebrengen;

dat de opmerking van appellante, als zou ze buiten de som van 65.000 frs nog over een auto en een eigen meubilair, ter gezamenlijke waarde van 630.000 frs beschikt hebben bij de aanvang harer handelsonderneming, geen steek houdt, daar waar die goederen geenszins tot de uitbating zelf van de handelszaken bestemd waren en ze overigens door appellante in haar balans niet aangegeven werden;

dat de bewering van appellante volgens dewelke ze voor 410.592 frs goederen ingebracht heeft, voortkomend van de winkel van haar ouders, geen steun vindt in het deskundig verslag en evenmin kan weerhouden worden;

Overwegende dat ondanks het rampspoedig financieel begin van de onderneming, appellante niet alleen volhardde in de uitbating van haar bedrijf, maar zelfs dit bedrijf uitbreidde door het openen van twee andere winkels;

dat het abnormaal karakter van de exploitatie der winkels door de deskundige wordt onderlijnd;

dat door deze laatste verder wordt aangestipt dat door appellante in 1953 en 1954 onder de gebruikelijke prijzen verkocht werd;

dat waar de inrichting dezer winkels grote uitgaven veroorzaakt hadden, ze reeds in november 1955 en maart 1956, respectievelijk voor de sommen van 40.000 frs en 20.000 frs door appellante overgegeven werden, klaarblijkelijk, zoals door de deskundige onderstreept, om zich fondsen aan te schaffen;

Overwegende dat zulk ongehoord en rampzalig beheer tegen alle gezonde redenen van handeldrijven indruist en het in die omstandigheden onmogelijk is appellante als ongelukkige handelaarster te beschouwen;

Overwegende dat noch de ziekte van appellante noch de moeilijkheden met haar personeel van aard blijken om het onkundig, ineffectief en roekeloos karakter van haar beheer te rechtvaardigen;

Overwegende dat de deskundige, wat de concordataire voorstellen betreft, de mening is toegedaan, dat appellante onmogelijk deze kan naleven en zelfs niet in staat zou zijn het eerste dividend van 12 % uit te keren;

dat de uiteenzetting dienaangaande door de deskundige vooropgezet op blz. 24/35 van zijn verslag als gegrond voorkomt en geenszins door appellante wordt ontzenuwd;

Overwegende dat, indien appellante werkelijk in 1955 een zeker cijfer heeft verwezenlijkt van 3.717.680,75 frs zij niettemin nog een verlies heeft geboekt van 251.824,95 frs, zodat ze in 1955 nog achteruit gegaan is, zoals door de deskundige aangestipt;

Overwegende dat desbetreffende ook opvallend is dat de ouders van appellante, die vermogend zijn en desnoods voor een eerlijke uitvoering van de concordataire beloften zouden kunnen borg staan, voor de uitvoering ervan niet instaan en blijkbaar vreemd willen blijven aan de concordataire rechtspleging;

Overwegende de ongewone omstandigheden waarin de wettelijke meerderheden verkregen werden, door de eerste rechter aangestipt in oordeelkundige overwegingen, die het Hof overneemt;

dat het grootste voorbehoud zich inderdaad opdringt omtrent de gegeven voorlichting aan de schuldeisers;

Overwegende dat om de redenen hierboven aangehaald, er geen aanleiding bestaat om ten deze tot een nieuw deskundig onderzoek over te gaan;

Om deze redenen :

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op art. 24 der wet van 15.6.1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Gehoord de heer Cerkel, advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies in openbare zitting gegeven;

Alle andere of tegenstrijdige besluiten ontzeggend;

Aanvaardt het beroep en er op rechtdoende;

Verklaart appellante zonder grieven;

Doet het beroep te niet, derhalve bevestigt het bestreden vonnis, behoudens wat betreft de termijn van het indienen van de schuldvorderingen, de datum van het proces-verbaal van nazicht van de schuldvorderingen en deze van de besprekingen van de betwistingen voortspruitende uit het nazicht;

Verwijst de zaak dienaangaande naar de Rechtbank van koophandel te Antwerpen om termijn en dag te bepalen.

Stelt de kosten van beroep ten laste van de failliete boedel.

NOOT. — Zie in dit nummer het bij bovenstaand arrest bevestigde vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen dd. 13 juli 1956.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 28 januari 1956.

Voorzitter : M. Bossaerts.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Advocaat-Generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs Aerts en Rombaut.

Echtscheiding. — Bewakingsrecht over het kind hangende de procedure aan de moeder alleen toevertrouwd. — Recht om het aan het kind te verstrekken onderwijs aan te wijzen komt aan de vader toe. — Onder omstandigheden kan het belang van het kind echter medebrengen dat aan de moeder de keuze van de school toekomt.

Wanneer het bewakingsrecht over het uit het huwelijk gesproten kind, hangende de echtscheidingsprocedure, aan de moeder alleen is toevertrouwd, blijven alle

andere eigenschappen van de ouderlijke macht, staande het huwelijk, aan de vader behoren, daaronder begrepen het recht het onderwijs aan te wijzen, dat aan het kind moet worden verstrekt.

De keuze van de school, waar het kind dit onderwijs zal genieten, is echter van ondergeschikt belang; er kunnen zich omstandigheden voordoen, waarin het welbegrepen belang van het kind vergt dat het niet de door de vader aangewezen school zal bezoeken, maar een andere, op voorwaarde dat de wezenlijke kenmerken van het door de vader voor zijn kind verlangde onderwijs aldaar aanwezig zijn.

Wellens t/ Vanderlinden.

Gezien de stukken, o.m. het bevelschrift tussen partijen op tegenspraak verleend door de heer voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, zetelende in kortgeding, op 3 oktober 1955;

Gezien het beroep tijdig en regelmatig is ingesteld;

Overwegende dat de betaling door appellant van dit gedeelte van de gerechtskosten, waartoe hij door het bestreden bevel veroordeeld werd, niet te verstaan geeft dat hij in dit bevel berust, daar deze betaling geschiedde één maand nadat beroep was ingesteld;

Overwegende dat de eerste rechter met reden geoordeeld heeft dat geïntimeerde geen misbruik maakt heeft van het bewakingsrecht over haar minderjarig dochttertje, haar ten titel van voorlopige maatregel toevertrouwd bij bevel van 12 juli 1955, wanneer zij het kind de lessen heeft doen volgen in de zusterschool « Institut Saint Joseph » in de plaats van het te sturen naar de lekenschool « Institut de Gand », zoals appellant haar bij brief van 19 augustus 1955 verzocht had te doen;

Overwegende dat het bevel van 12 juli 1955 aan geïntimeerde alleen het bewakingsrecht over het kind toevertrouwd heeft, zodat alle andere eigenschappen van de ouderlijke macht, staande het huwelijk, aan appellant blijven behoren, waaronder het recht het onderwijs aan te duiden aan het kind te verstrekken;

Overwegende nochtans dat de keus van de school, waar het kind dit onderricht zal genieten, van ondergeschikt belang is; dat er zich omstandigheden kunnen voordoen, waar het welbegrepen belang van het kind vergt niet de school door de vader aangewezen te bezoeken, maar een andere, op voorwaarde dat de wezenlijke kenmerken van het onderwijs door de vader voor zijn kind verlangd, aldaar niet ontbraken;

Overwegende dat voornoemde zusterschool in de onmiddellijke nabijheid van de verblijfplaats gelegen is, alwaar geïntimeerde zich tijdens het geding in echtscheiding, hoeft op te houden, wat het schoolbezoek van haar zevenjarig dochttertje aanzienlijk vergemakkelijkt en beveiligd, terwijl de school door appellant aangewezen ver van deze verblijfplaats in het drukke centrum van de stad verwijderd ligt;

Overwegende dat, zo het bewezen is dat het kind tot nog toe een franstalige lekenschool bezocht heeft, namelijk het « Institut Simonnet » te Sint-Maertens-Laethem, alwaar partijen tot voor kort gewoond hebben, het tevens vaststaat dat het, naar de wil van appellant, aldaar de catechismus-lessen en de lessen in godsdienst van de Rooms-Katholieke belijdenis gevolgd heeft; dat daarenboven uit de besluiten van appellant blijkt dat hij ook zinnens was zijn dochttertje in wat hij noemt de katholieke afdeling van het « Institut de Gand » te plaatsen; dat het onderwijs in het « Institut Saint Joseph » in dezelfde taal gegeven wordt en het godsdienstondericht er tot dezelfde belijdenis behoort; dat derhalve de voorkeur door geïntimeerde aan laatstgenoemde inrichting gegeven tegen de hoofdstrekking

van het onderwijs door appellant voor zijn kind verkozen, niet indruist;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn gelijkkluidend advies;

Alle andere of meeromvattende besluiten als ongegrond verwerpend; dienvolgens bevestigt het bestreden bevel met verwijzing van appellant in de kosten van de aanleg.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 11 februari 1956.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Advocaat-Generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs Schaubroeck en Debra.

Onrechtmatige daad. — Bij inleidende dagvaarding schadevergoeding gevorderd op grond van artikel 1382 B.W. — In de loop van het geding bij conclusies vordering gegrond op artikel 1384 B.W. — Zulks levert een nieuwe eis op.

Een vordering, ingesteld op grond van artikel 1382 B.W. heeft tot rechtsgrond de persoonlijke schuld van de gedaagde; een rechtsvordering, ingesteld op grond van artikel 1384, lid 3, B.W., heeft daarentegen tot rechtsgrond een wettelijk onweerlegbaar vermoeden van aansprakelijkheid voor de schuld van de aangestelde. Deze twee vorderingen dienen tegen twee verschillende personen te worden ingeleid.

Het invoeren van artikel 1384 B.W. in de loop van het geding als grondslag van de vordering, terwijl in de inleidende dagvaarding artikel 1382 als grondslag gekozen was, komt er op neer een nieuwe vordering in te stellen.

Een bij ter zitting genomen besluiten ter kennis van de rechter gebrachte rechtsvordering kan door hem slechts in aanmerking worden genomen, wanneer de tegenpartij ermede instemt door er ten gronde op te antwoorden.

In casu heeft de eerste rechter derhalve ultra petita gewezen, wanneer hij de verantwoordelijkheid van appellant op artikel 1384, derde lid, B.W. gegrond heeft.

Vanhoutte t/ Delbeke.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, op 17 december 1953;

Gezien het beroep tijdig en regelmatig ingesteld;

Overwegende dat de eerste rechter verklaart in het beschikkend gedeelte van het bestreden vonnis in laatste aanleg te wijzen; dat geïntimeerde bij besluiten van 1 september 1954 de ontvankelijkheid van het beroep betwist wegens ontoereikendheid van het beeloop;

Overwegende dat de inleidende dagvaarding van 17 juni 1953 betaling vordert van 24.400 frank schadevergoeding te vermeerderen met de verwijsinteressen sinds de dag van het ongeval op 20 juli 1952; dat dus op het ogenblik van de dagvaarding reeds 966 frank

verwijsinteressen vervallen waren, die luidens artikel 22 van de wet van 25 maart 1876 bij de hoofdsom dienen gevoegd om de aanleg te bepalen; dat tijdens de debatten vóór de eerste rechter de gevorderde bedragen niet verminderd werden, zodat de betwisting het beeloop van de laatste aanleg overtreft en het beroep ontvankelijk is;

Overwegende dat de inleidende dagvaarding de vordering tegen appellant wettigde met de beschouwing « dat de gedaagde de verantwoordelijkheid draagt voor de aanrijding wegens overtreding van artikel 54 van de wegcode en op grond van artikel 1382 B.W. »; dat appellant in antwoord hierop vóór de eerste rechter de ontvankelijkheid van deze vordering betwistte omdat op het ogenblik van de aanrijding, niet hij maar zijn minderjarige dochter Henriette de auto bestuurde, terwijl hij zelf naast haar gezeten was; dat de eerste rechter niettemin de verantwoordelijkheid van appellant weerhouden heeft, maar op grond van artikel 1384 B.W., omdat de dochter aan het stuur de onderrichtingen van haar vader op te volgen had; dat appellant hiertegen aanvoert dat de eerste rechter het gerechtelijk contract geschonden heeft;

Overwegende dat geïntimeerde vóór de eerste rechter de grondslag zijner vordering gewijzigd had door zich op artikel 1384 B.W. te beroepen, echter niet in besluiten maar onder vorm van een ongedagtekende nota, aan appellant medegedeeld, gezien een afschrift er van in deze bundel berust; dat het niet bewezen is dat deze nota, opgesteld in de vorm van besluiten aan appellant medegedeeld werd vóór de sluiting van de debatten, bij gebrek aan dagtekening en aan visa van de voorzitter (1);

Overwegende dat een rechtsvordering ingesteld op grond van artikel 1382 B.W. tot rechtsgrond heeft de persoonlijke schuld van de gedaagde, die rechtstreeks oorzaak geweest is van de schade; dat daarentegen een rechtsvordering ingesteld op grond van artikel 1384, alinea 3, B.W., tot rechtsgrond heeft een wettelijk onweerlegbaar vermoeden van aansprakelijkheid voor de schuld van de aangestelde; dat deze twee vorderingen, weliswaar uit een en hetzelfde feit kunnen voortvloeien, maar tegen twee verschillende personen dienen ingeleid (2);

Overwegende dat artikel 1384 B.W. in de loop van het geding als grondslag van de vordering ingeroepen, waar de inleidende dagvaarding artikel 1382 B.W. als grondslag gekozen had, er op neerkomt een nieuwe vordering in te stellen; dat eerder welke rechtsvordering ter kennis van de rechter wordt gebracht door een exploit van rechtsingang of door ter zitting genomen besluiten; dat zelfs in dit laatste geval de nieuwe vordering alleen door de rechter kan weerhouden worden, wanneer de tegenpartij er mede instemt, door er ten gronde op te antwoorden (3), dat het stilzwijgen van appellant na ontvangst van bedoelde nota noch zijn nalatigheid de heropening van de debatten te vragen, bewijzen dat hij met de behandeling van deze nieuwe vordering instemde; dat de eerste rechter ten andere van ambtswege de heropening van de debatten kon bevelen (4);

Overwegende dientengevolge dat de eerste rechter ultra petita gewezen heeft, wanneer hij de verantwoordelijkheid van appellant gegrond heeft op artikel 1384, al. 3, B.W.;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van dergelijke nieuwe vordering geen zaak van openbare orde is, maar dat appellant door de eerste rechter aan te klagen het gerechtelijk contract geschonden te hebben, impliciet de ontvankelijkheid van deze nieuwe vordering betwist (5);

Overwegende dat geïntimeerde aanvoert dat de aansteller in geval van schade door de schuld van zijn aangestelde, naar keus van het slachtoffer ofwel op grond van artikel 1382 ofwel op grond van artikel 1384, al. 3, B.W. mag gedagvaard worden, omdat in beide gevallen de grondslag van de vordering een schuld is; dat het enig gevolg van de keus van artikel 1382 zou zijn dat het slachtoffer het voordeel verliest van het wettelijk vermoeden van schuld en de bewijslast van de schuld aan de aansteller, die geacht wordt een schuld in de keus van de aangestelde te zijn;

Maar overwegende dat de inleidende dagvaarding zegt waarin de schuld van appellant bestaat, namelijk in de overtreding van artikel 54 van de wegcode van 1 februari 1934, dat voorschreef aan de weggebruiker van een ondergeschikte baan doorgang te verlenen aan de weggebruiker van de hoofdbaan; dat de stelling van geïntimeerde er op neerkomt op grond van artikel 1382 de schuld van artikel 1384 in te roepen wat geen zin heeft, zodat men moet aanemen dat hij in werkelijkheid artikel 1384 zelf inroept;

Overwegende dat het inroepen van deze grondslag, zoals reeds hoger gezegd, gelijk staat met het instellen ditmaal door middel van besluiten, van een nieuwe vordering; dat luidens artikel 464 W.B.R. de ontvankelijkheid van dergelijke vordering in beroep mag betwist worden, wat appellant doet door de schending van het gerechtelijk contract in het bestreden vonnis aan te klagen en zijn besluiten te beperken tot de oorspronkelijke vordering;

Overwegende dat het niet betwist wordt dat appellant op het ogenblik van de aanrijding, zijn wagen niet zelf bestuurde, maar dat deze wagen bestuurd werd door zijn meerderjarige dochter Henriette; dat dit ten andere ook blijkt uit het proces-verbaal van de veldwachters; dat het dus niet appellant is die artikel 54 van de wegcode overtreden heeft en door deze schuld de aanrijding veroorzaakt heeft; dat derhalve de vordering zoals ze werd ingesteld niet gegrond is;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935; alle verdere en meer omvattende besluiten als ongegrond verwerpend; ontvangt het beroep; verklaart het geëgrond; diensgevolge doet het bestreden vonnis te niet en opnieuw wijzend, verklaart de oorspronkelijke vordering ontvankelijk maar ongegrond en wijst ze af; verklaart de nieuwe vordering, bij besluiten op grond van artikel 1384, al. 3, B.W. ingeleid, niet ontvankelijk; veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide gedingen.

NOTEN :

(1) Zie : Verbreking, 7 juli 1955, J.T. 1955, 548.

(2) Zie : Luik, 5 april 1882, Pas. 1882, II, 297; Rb. Mechelen, 14 maart 1900, Pas. 1900, III, 352; Rb. Luik, 4 april 1901, Pas. 1902, III, 150.

(3) Zie : Verbreking, 11 februari 1954, Pas. 1954, I, 518.

(4) Zie « a contrario » : Verbreking, 15 januari 1953, Pas. 1953, I, 329. Zie ook : Verbreking, 20 maart 1916, Pas. 1915 - 1916, I, 310.

(5) Zie : Verbreking, 21 november 1868, Pas. 1869, I, 42; Verbreking, 1 juni 1909, Pas. 1909, I, 286; Verbreking, 13 november 1916, Pas. 1917, I, 312; Verbreking, 3 juli 1919, Pas. 1919, I, 172; Verbreking, 5 febr. 1931, Pas. 1931, I, 66; Verbreking, 9 juli 1953, Pas. 1953, I, 902.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

2e Kamer. — 16 maart 1956.

Voorzitter : M. Bevernage.

Rechters : M.M. Lefèvre en Janssens.

Advocaten : Mrs Lercangée en Logtenburg.

Verhuring van bloemisterij. — Noch landpacht, noch handelsverhuring, doch nijverheidsverhuring.

De verhuring van de in het geding bedoelde bloemisterij is geen landpacht, noch een handelsverhuring, doch een nijverheidsverhuring.

Zelfs indien op bepaalde ogenblikken de planten werkelijk bodemvruchten zouden zijn, speelt de bodem toch een zo bijkomstige rol in de bedoelde overeenkomst, dat de beweerde gemengde huurovereenkomst niet als een landpacht kan worden beschouwd; de serres bezetten immers een derde van de oppervlakte en rechtvaardigen met de verwarmings- en besproeiingsinstallaties de negen tienden van de huurprijs.

De Schrijver t/ N.V. Et. Denys Gebroeders.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het vonnis van de vrederechter van het kanton Evergem, dd. 20 januari 1956, waartegen tijdig en regelmatig beroep werd ingesteld :

Overwegende dat onmiddellijk de vraag rijst of de onderwerpelijke huurovereenkomst in enige mate dienstig is voor het winnen van vruchten van de bodem, nu de appellant zijn planten kweekt in potten, bakken en azaleaparken, die alle gevuld worden met aangevoerde bijzondere grond;

Overwegende dat zelfs indien op bepaalde ogenblikken de planten werkelijk bodemvruchten zouden zijn, de bodem toch een zo bijkomstige rol speelt in de onderwerpelijke overeenkomst dat de beweerde gemengde huurovereenkomst niet als een landpacht kan aangezien worden; dat immers de serres één derde van de oppervlakte bekleden, en met de verwarmings- en besproeiingsinstallaties ruim de negen tienden van de huurprijs rechtvaardigen (Rechtbank Gent, 2e Kamer, 26 juni 1952, inzake Acke t/ De Landsheere, en 13 november 1953, inzake Sekwester t/ Dhaese);

Op die gronden,

De Rechtbank, alle andere conclusies van de hand wijzende, gelet op de artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken;

Verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond en bevestigt het aangevochten vonnis in al zijn beschikkingen;

Verwijst de appellant in de kosten van deze aanleg.

NOOT : 1) Zie in dit nummer het bij bovenstaand vonnis bevestigde vonnis van de vrederechter te Evergem dd. 20 januari 1956.

2) Is de wetgeving betreffende de landpacht van toepassing op de bloemisterij ? Het hierna gepubliceerde vonnis van het vrederecht te Evergem heeft de vraag op negatieve wijze beantwoord en terecht; de rechtbank van eerste aanleg heeft dan ook dit vonnis bevestigd.

Men verlieze nochtans niet uit het oog dat met de oplossing van dit specifieke geval de vraag niet op algemeen geldende wijze is opgelost. Een bloemisterij kan inderdaad in sommige gevallen het voorwerp van landpacht uitmaken.

Wanneer nu zal dit het geval zijn en wanneer niet?

De wetgever heeft geen bepaling gegeven van het begrip landpacht, noch de bedrijven aangeduid, die als landbouwbedrijven moeten aangezien worden. De rechtsleer en de rechtspraak hebben stelselmatig het begrip omschreven en tenslotte twee criteria vooropgesteld, die gelijktijdig voorhanden moeten zijn om van een landpacht te kunnen spreken:

a) pacht van een goed, dat natuurlijke- of nijverheidsvruchten voortbrengt;

b) pacht aangegaan met het doel deze vruchten te winnen.

Zie: Alg. Pract. Rechtsverz. Tw. Landpacht, n° 2.)

Dat er voor een bloemisterij geen sprake kan zijn van opbrengst van natuurlijke vruchten, d.i. periodiek wederkerende bodemopbrengst, zal wel niet betwijfeld worden.

Het is echter wel mogelijk dat een bloemisterij nijverheidsvruchten opbrengt, d.w.z. vruchten verkregen essentieel door de kundigheid van de vakman. Dit is b.v. het geval voor bloembollenvelden, boomkwekerijen, enz. (A.P.R. Tw. Landpacht, n° 2 + rechtspraak.) De belangrijkste factor is hier de vaardigheid en de kennis van de kweker, doch de hoedanigheid van de grond blijft essentieel, hoewel het belang ervan niet overwegend is, zoals bij een zuiver landbouwbedrijf. Dergelijke bedrijven, die dus het winnen van nijverheidsvruchten toelaten, vallen onder toepassing van de wet op de landpacht, voor zover wel te verstaan ook het tweede criterium vervuld is, n.l. dat het goed met dat doel gepacht en geëxploiteerd wordt.

Meestal echter zal de bloemisterij niet onder toepassing vallen van de wetgeving in zake landpacht, omdat ze aan geen van beide criteria zal beantwoorden. Voor cultuur van azalea's en allerlei potculturen speelt inderdaad de bodem slechts een bijkomstige rol; hij wordt enkel gebruikt als oppervlakte voor de aanleg van b.v. parken waarin speciale grond zal aangevoerd worden, dienstig voor de teelt; zijn intrinsieke hoedanigheid heeft geen belang. Men kan derhalve niet meer spreken van opbrengst.

D. D.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 13 juli 1956.

Voorzitter: M. Van Dessel.
Rechter: M.M. Polspoel en Bruyninx.
Referendaris: M. Van Caeneghem.

Gerechtelijk accoord. — Vereisten voor bekrachtiging door de rechtbank.

Voor de bekrachtiging van een accoord door de Rechtbank is vereist:

1° dat de aanvraag aanvaard is door de meerderheid van de schuldeisers, die $\frac{2}{3}$ van de schuldverordeningen vertegenwoordigen (art. 2, § 1, lid 1 van het Besluit van de Regent dd. 25 september 1946).

2° dat de aanvrager ongelukkig en te goeder trouw is (voormeld art. 2 § 1, 1.1.).

Het bekomen der voorgeschreven meerderheid moet op regelmatige en ondubbelzinnige wijze geschieden, d.i. de schuldeisers moeten hun stemming kunnen uitbrengen na degelijk en volledig omtrent de accoordvoorstellen en omtrent de mogelijkheid van uitvoering daarvan te zijn ingelicht.

De ernst van aan één en dezelfde persoon verleende volmachten om op de algemene vergadering van schuldeisers te stemmen — voornamelijk zo die

persoon tevens de raadsman is van de aanvrager — moet met de uiterste voorzichtigheid door de Rechtbank worden nagegaan, vooral wanneer dualiteit of tegenstrijdigheid tussen de rechten van de aanvrager en die van de schuldeisers te vrezen valt en niet blijkt dat de schuldeisers vóór de stemming ondubbelzinnig en volledig zijn ingelicht omtrent de accoordvoorstellen en de uitvoeringsmogelijkheid daarvan.

Het eenvoudig bekomen van de bij de wettelijke bepalingen voorgeschreven meerderheid van schuldeisers is niet voldoende voor de bekrachtiging van het accoord; ook de openbare orde en het werkelijke belang van de schuldeisers dienen hierbij in aanmerking te worden genomen.

Liwekitz-Basch.

Gezien het verzoekschrift door aanvragerster neergelegd dd. 26 maart 1956 met het oog op het bekomen van een rechterlijk accoord;

Gelet op de artikelen 2 en 14 van het besluit van de Prins Regent dd. 25 september 1946, houdende samenschakeling der wetten op het gerechtelijk accoord;

Gelet op artikelen 2 en 9 van de wet van 15 juni 1935 in zake taalgebruik;

Gehoord in zijn verslag ter zitting van 6 juli 1956 de heer afgevaardigde Rechter J. Polspoel, door de rechtbank aangesteld bij vonnis van 27 maart 1956 met opdracht het gerechtelijk accoord te onderzoeken, de vergadering der schuldeisers voor te zitten en toezicht te houden op de verhandelingen van het rechterlijk accoord;

Gehoord in de Franse taal verzoekster in haar midelen van verdediging bij monde van haar raadsman Meester Ch. Sigal, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel;

Aangezien de rechtbank ter homologatie of ter verwerping der concordataire aanvraag hoofdzakelijk rekening dient te houden enerzijds van het feit of de aanvrager de door de wet voorziene dubbele meerderheid der stemmen heeft behaald, tweedezijds of de aanvrager of aanvragerster ongelukkig en ter goede trouw is, derderzijds of de openbare orde daardoor niet wordt gestoord en vierderzijds of de schuldeisers bij het toekennen van het concordaat al dan niet belang hebben;

A. Over de berekening der meerderheden:

Aangezien de wetgever ter homologatie van de gerechtelijke aanvraag tot concordaat als eerst en mees- tessende voorwaarde heeft gesteld dat de aanvrager of aanvragerster hierbij gesteund worde door de meerderheid der schuldeisers enerzijds en door de $\frac{2}{3}$ der verschuldigde bedragen; (art. 2 par. 2 al. 1 van het regentsbesluit dd. 25.9.46)

Aangezien ter vaststelling dezer meerderheden de wetgever tevens uitdrukkelijk heeft bepaald dat enkel dient en mag rekening gehouden enerzijds van de schuldeisers, die hun stem ter algemene vergadering van de schuldeisers hebben uitgebracht, en tweedezijds van de schuldeisers, die hun schuldvordering binnen de acht dagen volgend op gezegde algemene vergadering ter griffie hebben neergelegd, aangevuld met de bewijsstukken; (art. 2 par. 1 en 2, en art. 10 al. 1 en 2 van het regentsbesluit van 25.9.1946)

Aangezien daarenboven de wetgever bepaald duidelijk heeft gewild dat de rechtbank de homologatie van het gerechtelijk accoord zou weigeren zo de door de Regentsbesluit voorgeschreven wetsbepalingen niet

zijn nageleefd of wanneer er redenen voorhanden zijn, die wegens het openbaar beslag of wegens het belang der schuldeisers zelf, het gerechtelijk akkoord blijken te hinderen; (art. 23 van het regentsbesluit van 25.9.1946)

Aangezien uit het verslag van de Rechter-Commissaris blijkt dat aanvraagster de vereiste twee meerderheden ruimschoots heeft bekomen, vermits op de 59 aan de stemming — (ter algemene vergadering of binnen de acht dagen) — deelnemende schuldeisers er 57 in het voordeel en slechts twee in het nadeel der concordataire aanvraag hebben gestemd, wijl aanvraagster op het in stemming betrokken schuldbedrag van 1.833.404,85 fr. niet minder dan 1.456.659,85 fr. in haar voordeel en slechts 376.745 fr. in haar nadeel bekwaam;

dat nog, aangenomen dat de vier schuldeisers vermeld in het verslag van de Rechter-Commissaris om de in gezegd verslag deze verzending aangegeven redenen niet zouden in aanmerking mogen komen voor de berekening van de meerderheden, de twee vereiste meerderheden niettemin overtroffen blijven, vermits in dat geval er 55 stemmers overblijven, waarvan 53 voorstemmers en de vereiste meerderheid alsdan slechts 28 zou zijn, wijl ook het minimum vereiste kapitaal bereikt blijft;

dat het derhalve, bij gebrek aan enig belang, van geen nut is in casu na te gaan of gezegde vier schuldeisers al dan niet geldig hebben gestemd;

Aangezien het niettemin karakteristiek opvallend is dat ter vergadering der schuldeisers dd. 26.6.1956 slechts vijf der twee en tachtig opgeroepen schuldeisers aan de stemming deelnamen voor het enkel bedrag van 41.408 fr., als wanneer het uiteindelijk bedrag een som van 1.833.404 fr. vertegenwoordigt, wijl binnen de acht dagen volgend op deze vergadering niet minder dan 51 schuldeisers, allen vertegenwoordigd door één en dezelfde volmachttrager en tevens de raadsman van aanvraagster zijnde voor niet minder dan voor 1.337.971 fr. in het voordeel van verzoekster stemmen: procedé dat bij het bestaan van dualiteit of tegenstrijdigheid tussen de rechten van aanvraagster en de schuldeisers op zijn minst eigenaardig en zonderling voorkomt, van aard de aandacht van de rechtbank te trekken en minstens een bepaalde reserve te behouden nopens de gegronde voorlichting van de schuldeisers;

dat ten andere, waar de Rechter-Commissaris de speciale aandacht van de Rechtbank op dit punt vestigt en waar hij er de nadruk op legt dat deze schuldeisers de juiste toedracht van de zaak nooit hebben vernomen en de besluiten van de deskundige hun onbekend zijn gebleven, verzoekster of haar raadsman voor haar, deze vaststelling zeer omzichtig onbeantwoord laat;

dat ten andere uit de gegevens van het concordataire dossier, farde « bijtredingen binst de 8 dagen », duidelijk en onomwonden blijkt dat verzoekster of haar raadsman voor haar, zich slechts beperkt heeft met het overmaken van een volmachtformule, inhoudende de voorstellen van aanvraagster, zonder dat uit welk gegeven ook blijkt dat de schuldeisers over welkdanig gegeven in het verslag van de deskundige voorkomend zijn ingelicht geworden;

dat het in casu zeer zeker gepast voorkomt zich minstens de vraag te stellen welke draagkracht en draagwijdte dient toegekend aan een mandaat of aan mandaten, gelegd in handen van een en dezelfde persoon gelijktijdig optredend voor twee strijdige of minstens mogelijk strijdige belangen, waarin op een bepaald ogenblik door die zelfde mandaathouder een vaste stel-

ling en houding dient aangenomen, niettegenstaande de mogelijk bestaande dualiteit der rechten, nog daargelaten dat menselijker wijze gesproken deze mandaathouder, raadsman van de aanvraagster, door deze laatste normaliter vergoed, maar bezwaarlijk kan kan opgelegd de voor zijn cliënte nadelige elementen en gegevens in hun volle draagwijdte aan deze schuldeisers, van dewelken aanvraagster een gunstige stemming verhoopt, over te maken;

B. Over de ongelukkige toestand en goede trouw van aanvraagster:

Aangezien de wetgever, behoudens het bereiken der vereiste meerderheden van de schuldeisers en kapitaal, ook als voorwaarde der homologatie van het concordat heeft vooropgesteld dat de aanvrager of aanvraagster ter goede trouw zou zijn en de openbare orde niet zou worden gestoord;

Aangezien deze voorwaarden als even essentieel dienen aangezien als het bekomen van de vereiste meerderheden van schuldeisers en bedragen;

dat inderdaad het in toepassing brengen van het principe dat alleen het eenvoudig bekomen der gezegde meerderheden volstaat om de homologatie van het concordat toe te kennen — dit op grond van het principe dat « de schuldeisers hun eigen rechter zijn » — formeel in tegenstrijd blijkt te zijn met de bedoeling van de wetgever, vermits over de bedoeling van de wetgever op dit punt geen twijfel kan bestaan, waar het artikel 23 van het regentsbesluit dd. 25.9.1946 in zake concordaten duidelijk bepaalt hetgeen volgt: «...Lorsque les motifs tirés soit de l'intérêt public, soit de l'intérêt des créanciers paraîtraient de nature à empêcher le concordat judiciaire, le tribunal refusera l'homologation... », terwijl ook artikel 2 par. 1 in fine van zelfde besluit bepaalt hetgeen volgt: «...L'homologation ne sera accordée qu'en fafaveur du débiteur malheureux et de bonne foi... »; (stelregel die van toepassing blijft ook wanneer de dubbele meerderheid zou bekomen zijn o.m. door niet of onvoldoende voorlichting van de schuldeisers of bv. in geval van « banqueroute frauduleuse »);

Aangezien een der essentiële elementen ter bepaling van de goede trouw van aanvrager of aanvraagster zeer zeker gelegen is in de al dan niet ernstige aard en mogelijkheid van uitvoering van de concordataire voorstellen ter verzekering van de rechten van de eisers, die bij het bepalen van hun al dan niet gunstige stemming bij het concordat juist het door de aanvrager of aanvraagster gedane voorstel als basis, uitgangspunt en motief hunner houding vooropstellen;

Aangezien de gegevens van het zeer grondig doorgevoerd deskundig verslag en de verschillende erin gedane vaststellingen niet van aard zijn om aan te nemen dat de gedane voorstellen ernstig of uitvoerbaar zijn of zelf van aard om de belangen der schuldeisers te dienen;

dat inderdaad — althans de gegevens van het deskundig verslag, in feite door aanvraagster ter rechtszitting niet ernstig tegengesproken — duidelijk blijkt dat ze haar schuldeisers en zelfs de rechtbank op een dwaalspoor heeft willen brengen, minstens dezen onjuiste gegevens nopens haar werkelijke toestand heeft medegedeeld vermits ze enerzijds bij haar aanvraag tot gerechtelijk akkoord, spijs het bij huwelijkscontract dd. 3.3.53 geëvalueerd actief van omstreeks 630.000 fr. van haar persoonlijk actief, behoudens de auto, geen de minste aangifte doet, tweedezijds haar zaak blijkt opgebouwd te hebben zonder enig noemenswaardig actief, wijl ze zich in feite ten overstaan

van haar schuldeisers als zeer welstellend en kapitaalkrachtig uitgeeft — (zie o.m. het openen van twee bijwinkels op de drukst gelegen commerciële plaatsen van de stad en dit spijs haar deficitaire toestand) — derderzijds ze haar handel in meer bepaald duistere omstandigheden aanvangt en hare cliënteel en schuldeisers meer bepaald in de bedrieglijke waan laat dat dezen nog met haar ouders, over een goede en gunstige handelsfaam genietend, te doen hebben, wijl ze juist op grond van dit speculatief element aan krediet is geraakt, wanneer zij persoonlijk nochtans nog enkel haar naam als kredietwaardigheid kan aanbieden, vierderzijds bij haar reizen of verblijf in het buitenland blijkt goederen of waarden naar het buitenland overgebracht te hebben, wijl het vijfderzijds zekerlijk als geen overtuigd element in haar voordeel geldt dat ze twee bijhuizen in zeer bezwarende finantiële omstandigheden tot stand brengt om ze korts nadien, spijs haar deficitaire toestand, aan onogelijk belachelijke prijzen van de hand te doen en dan ter vergadering der schuldeisers te verklaren o.m. niet eens te weten aan wie ze de zaak « Angeo » heeft overgegeven;

Dat heel de houding en gans het optreden van verzoekster — waarvan de binnen de acht dagen volgend op de algemeen vergadering gunstig gestemd hebbende schuldeisers niet veel blijken vanaf te weten — in die omstandigheden maar bezwaarlijk kan aanzien als een zekerheidstelling van de rechten van de schuldeisers;

dat daarenboven uit de vaststellingen van de deskundige, gesteund op de boekhouding van aanvraagster zelf, blijkt dat aanvraagster in de volstreckte onmogelijkheid blijkt zelfs maar de kleinst gedane belofte van betaling n.l. deze van 12 % — daar gelaten de naderhands grotere betalingen — uit te voeren;

Aangezien in feite heel het optreden van aanlegster gesteund is en doorspekt wordt van een speculatieve geest, gegrondvest op de goede faam harer ouders en, zoals de deskundige meer concreet aanduidt, op de hoop dat ze in de toekomst met een niet te versmaden erfenis zal bedeeld worden;

dat evenwel het nastreven van een zuiver speculatief opzet, waarvan niemand op dit ogenblik de omvang of de waarachtigheid kan vatten niet mag of kan worden aanzien als een ongeluk, zoals het door de wetgever wordt opgevat om b.v. van een schuldenaar termijnbetalingen toe te kennen of hem de mogelijkheid te geven zijn zaken te blijven beheren, zoals dit het geval is bij het toekennen van een concordaat;

Aangezien integendeel uit voornoemde formele, niet tegengesproken, vaststellingen spruit dat aanvraagster daadwerkelijk in staat van falings verkeert en wetende dat ze over geen noemenswaardig actief beschikt, ze dan ook op zeer lichtzinnige, zoniet moedwillige wijze aan de schuldeisers voorstellen heeft gedaan, waarvan ze wist deze niet eens ten dele te kunnen houden: hetgeen juist haar goede trouw uitsluit;

C. Over het al dan niet belang der schuldeisers :

Aangezien aanvraagster gans ten onrechte de mening oppert dat enkel de toekenning van het concordaat het belang der schuldeisers kan dienen, onder voorwendsel dat de thans gunstig bekomen voorwaarden bij falings zonder uitwerking zouden zijn en in feite alleen de bevoorrechte schuldeisers enig actief zouden bekomen, daar grote administratiekosten n.l. de falingskosten en erelonen der curatoren een aanzienlijk deel der activa zouden opslorpen, wijl bij toekenning van concordaat niet alleen de bekomen gunstige voorwaarden zouden blijven bestaan, doch tevens verzoekster de

gelegenheid zou hebben de grote voorraad kleren aan gunstige voorwaarden te verkopen, hetgeen bij falings en gedwongen openbare verkoop niet mogelijk is;

dat inderdaad ten overstaan van die mooie denkbelden onbetwistbaar staat dat om een handelszaak te kunnen staande houden, minstens een kapitaal moet kunnen geïnvesteerd: element dat uit geen enkel gegeven der zaak blijkt voorhanden te zijn;

dat het daarenboven verkeerd is te menen dat het toekennen van het concordaat meer zekerheid schept voor de schuldeisers dan de falings of dat dezen minstens meer kans hebben uiteindelijk een groter percentage van hun vordering geïnd te zien, vermits ook in geval van concordaat de bevoorrechte schuldeisers hun greep op de concordataire behouden, wijl de onkosten van concordaat en de erelonen van de vereffenaars of commissarissen ruimschoots tred houden met de kosten van falings;

dat de feitelijke omstandigheden der zaak ten andere zelf duidelijk aangeven dat de schuldeisers niet het minste belang hebben bij het toekennen van het concordaat, om de goede reden dat er geen het minste element voorhanden is om aan te nemen of te veronderstellen dat aanvraagster in de mogelijkheid is aan hare gedane voorstellen nog gunstig gevolg te geven: tenzij, zoals de deskundige laat uitschijnen, door een mogelijk gunstige erfenis — eventualiteit, die ongewijzigd blijft bestaan bij falings en die daarenboven ten huidige dag geen enkele zekerheid daarstelt;

dat integendeel het toekennen van concordaat — minstens zo er geen ernstige reden bestaat om aan te nemen dat de aanvraagster in de mogelijkheid is hare voorstellen zelf in te lossen — het nadelige gevolg heeft dat de schuldenares de mogelijkheid wordt verleend meerdere schulden te maken, de thans verwezenlijkbare activa te verminderen en daarenboven eventueel derde schuldeisers d.i. nieuwe schuldeisers het lot der thans reeds bestaande schuldeisers te doen delen; (nog daar gelaten dat bij eventueel toekennen van een concordaat, gezien de gegevens der zaak, het te voorzien is dat na korte tijd de falings onafwendbaar zal blijken en dit tijdverlies en deze maanden risico zeker niet voordelig zijn voor de schuldeisers;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Verwerpt de vraag tot gerechtelijk akkoord en verklaart Basch Chaiä, echtgenote Georges Likemitz, handel drijvend onder de benaming « Angéo », gevestigd te Antwerpen, Mechelsesteenweg, 188, thans volgens hare verklaringen verblijf houdend Frankrijk nrs 74-76, en ingeschreven in het handelsregister alhier onder het nummer 125.886, in falings;

1) bepaalt de datum van staking van betaling in toepassing van art. 24 al. 2 van het besluit van de Prins Regent dd. 25.9.1946 op 27 september 1955: zijnde zes maanden voorafgaand het indienen van het verzoekschrift tot bekomen van concordaat;

2) benoemt tot Rechter-Commissaris de heer J. Polspoel, rechter bij de rechtbank alhier, wonende Sint-Jansplaats, 45, alhier en als curatoren de heren Vroman Henri, advocaat alhier, wonende Belgiëlei 12, en de heer Gogne Marcel, accountant, wonende Van Hallestraat 22, te Deurne en zijn bureel hebbende ter Britselei 52, te Antwerpen;

3) Beveelt dat er zal overgegaan worden tot het opmaken van inventaris zonder zegellegging in tegenwoordigheid van de rechter-commissaris;

4) Zegt dat de schuldvorderingen zullen moeten worden ingediend vóór 1 augustus 1956;

5) Zegt dat het proces-verbaal van nazicht der

schuldvorderingen zal gesloten worden op 21 augustus 1956, te 10 uur;

6) Verzendt de besprekingen der betwistingen voortspuitend uit het nazicht der schuldvorderingen naar de zitting van woensdag 19 september 1956; (8e Kamer, zaal D)

7) Gelast de rechter-commissaris de bevoegdheden uit te oefenen aan de Vrederechter toegekend in uitvoering van de beschikkingen der wet op de falings;

8) Beveelt de opname van huidig vonnis in het Belgisch Staatsblad, evenals in de Gazet van Antwerpen en Le Matin;

Zegt de kosten ten laste van de failliete boedel.

NOOT : Zie in dit nummer het arrest van het Hof van Beroep van Brussel d.d. 21 november 1956, waarbij bovenstaand vonnis is bevestigd.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE DENDERMONDE

26 maart 1956.

Voorzitter : M. Rollier.

Rechters : M.M. Mafei en Marijns.

O.M. : M. Van Damme.

Advocaten : Mrs Schramme, Piret en W. Castille.

Schade. — Auto-ongeval met dodelijke afloop. — Bestanddelen van de aan de erfgenamen van het slachtoffer toe te kennen schadevergoeding.

De rouw- en begrafenis-kosten geven slechts aanleiding tot vergoeding wegens vervroegde betaling daarvan.

De koopprijs van rouwklederen voor dames moet in zijn geheel worden vergoed, daar zij niet zozeer versleten worden als wel hun waarde verliezen door gewoon verloop van tijd en verandering in de mode.

De vordering tot schadevergoeding wegens smart en pijn, door het slachtoffer voor zijn overlijden geleden, gaat ex haerede over op zijn erfgenamen.

Geen vergoeding kan worden toegekend voor een eventueel, hypothetisch, mogelijk of waarschijnlijk verlies doch enkel voor schade, die « zeker » is d.w.z. een zodanige graad van waarschijnlijkheid vertoont, dat aan het tegendeel, dat theoretisch nog wel mogelijk blijft, niet meer ernstig behoeft te worden gedacht.

Het verlies van een kans kan op zichzelf een « zeker » verlies uitmaken, dat moet worden vergoed, welke schade naar billijkheid kan worden bepaald.

O.M. en cs. Rotsaert b.p. t/ Delescluse en Hotte.

.....
Op strafrechtelijk gebied :

Overwegende dat beide verdachten rond 10 u. 15, de baan nummer 10 volgden in de richting van Brussel naar Gent, terwijl verdachte Hotte in de Kerkstraat op zijn linkerkant moest inslaan, te dien einde zijn linker richtingaanwijzer in werking bracht en naar links het is te zeggen, naar het midden der baan uitweek, waar hij bleef stilstaan om links af te draaien zodra het verkeer uit tegenovergestelde richting het hem toeliet;

Overwegende dat het in feite zonder veel belang is te weten of Hotte dit wettelijk voorzien manoeuvre (art. 25-2-b Wegcode) uitvoerde na stilstand aan het « Zangershof », een 50 à 60-tal meter hoger op (stel-

ling Hotte), dan wel reeds een tijdje lang vóór de kamion van Delescluse gereden had (stelling Delescluse);

Dat inderdaad Delescluse aan Hotte uitsluitend en alleen verwijt, zich niet op voldoende wijze naar links opgesteld te hebben om hem doorgang naar rechts mogelijk te maken, doch nooit beweerd heeft dat Hotte hem de weg afgesneden had bij het aanzetten na een stilstand of bij het dwarsen van de baan;

Overwegende dat niets toeliet te veronderstellen dat Hotte zijn bestelwagen zou verplaatst hebben onmiddellijk na het ongeval; dat zulks trouwens nooit beweerd werd en in feite volledig uitgesloten is (zie verklaring van rijkswachter Questier ter zitting);

Dat eerste verdachte ter zitting trouwens toegaf dat de bestelwagen slechts op bevel der Rijkswacht verplaatst werd : dit is dus na opmetingen en opname van alle nodige gegevens;

Overwegende dat de vaststellingen van voormelde verbalisanten, zoals weergegeven in zijn proces-verbaal en op het erbij gevoegd plan, duidelijk uitwijzen dat Hotte zich regelmatig opgesteld had in het middenvak der baan in afwachting dat de tegenliggers voorbij waren; dat ook de foto's genomen door de politie der stad Aalst dit duidelijk naar voren brengen;

Overwegende dat Hotte dus wel regelmatig stilstond, volledig in het middenvak, dat zelfs indien zulks niet moest aangenomen worden, dan nog niet noodzakelijk een fout in hoofde van tweede verdachte bewezen is; dat het inderdaad aan Hotte behoorde rekening te houden met het verkeer uit tegenovergestelde richting en zover mogelijk naar links te blijven stilstaan, doch zonder dit verkeer te hinderen; dat eerste verdachte dan rechts voorbij moest, indien hij aldaar door kon, en anders stoppen moest;

dat ter zake echter eerste verdachte ongetwijfeld rechts kon doorrijden, des te meer dat de 60 cm. brede kasseistrook, rechts van beide voertuigen gelegen, ook tot het wegdek der rijbaan behoort (art. 2/n° 1 K.B. 8-4-1954; zie Cass. 9-6-1952, I, 644; Bull. Ass. 1952, p. 819, met nota door F. Sauwen, R.G.A.R. A.R. 1953, n° 5123 studie door A.A. Gillicause; Nouvelles, I° Code de la Route n° 1207; contra : Corr. Oudenaarde 4-3-1948 R.G.A.R. n° 4341);

Overwegende dat de aanrijding plaats greep juist voorbij de oprit van het « Zangershof » (zie verklaring van rijkswachter Questier ter zitting), zijnde minstens een veertigtal meter achter de stilstaande bestelwagen van Hotte, aangezien de Rijkswacht nog een afstand van ongeveer 25 meter vaststelde tussen de uiterste kant van de kamion en de bestelwagen (zie plan in bundel) en dat deze zware kamion tijdens en na de botsing onvermijdelijk meerdere meters vooruitgeschoven is;

Overwegende dat eerste verdachte zelf onmiddellijk toegaf dat zijn wagen, bij het remmen, op de vochtige betonbaan uitgegleden is, aldus naar links gedreven werd en de auto die uit de richting Oostende kwam ging aanrijden en verpletteren;

Dat de voerder van de auto « Mercedes » op het allerlaatste ook uit volle macht geremd heeft, doch steeds in rechte lijn bleef doorrijden, wat niet het geval was voor de aanrijdende kamion, waarvan het remvermogen totaal onvoldoende was en noodzakelijkerwijze onevenwichtig verdeeld was, gelet op het uitschuiven naar links; dat Delescluse ook wel veel te hevig en dus onhandig en onbehendig geremd heeft, gezien de aanzienlijke afstand die er nog overbleef tussen zijn kamion en de bestelwagen; dat hij alleszins zijn snelheid niet aangepast heeft aan de plaatselijke omstandigheden en niet tijdig en regelmatig kon stop-

pen voor een hindernis, die hij steeds moest voorzien en ook opgemerkt had;

Overwegende dat ten laste van verdachte Hotte geen enkele schuld bewezen is, terwijl de feiten ten laste van verdachte Delescluse gelegd alle ten genoeg van rechte ten volle bewezen zijn;

Overwegende dat uit de debatten ter zitting trouwens gebleken is dat de verzekeringsmaatschappij van Delescluse het slachtoffer A. Hinnekens vergoed heeft (zie brief van 21 september 1955 door advocaat Deputte, Gistel, als raadsman van Hinnekens, tot het Openbaar Ministerie gericht; dat nochtans de modaliteiten van deze vergoeding niet vermeld werden;

Op burgerlijk gebied :

Overwegende dat verdachte Hotte dient vrijgesproken te worden en dat derhalve de eis der burgerlijke partijen ongegrond is in zover hij tegen verdachte gericht is;

Overwegende dat, hoeft het gezegd, geen enkele fout in hoofde van de slachtoffers voorhanden is, zodat verdachte Delescluse, die door zijn fout de schade rechtstreeks heeft veroorzaakt, tot algehele vergoeding gehouden is;

Overwegende dat geen betwisting bestaat omtrent de vergoeding, die gevorderd wordt voor de verzorgingskosten, de rekening van Dr De Mulder en de vervoerkosten, ten bedrage van fr. 2.600 plus fr. 300 plus fr. 4.740 hetzij 7.640 fr., welke vergoeding ook rechtmatig en billijk voorkomt;

Overwegende dat de overige gevorderde posten minstens gedeeltelijk betwist worden :

I. Overwegende dat volgens de eensluidende rechtsleer en rechtspraak de rouw- en begrafeniskosten slechts aanleiding geven tot vergoeding wegens vroegde betaling ervan: dat ter zake echter het slachtoffer Marie-Paule Rotsaert, geboren dd. 2 november 1929, overleden is op 8 april 1955, wanneer ze slechts 25 jaar oud was, met een vermoedelijke levensduur van 49-50 jaar (zie de laatste tabels van Dilaerts, 1950-1953, in Journal des Tribunaux, van 15-5-1955, blz. 323), zodat de vroegtijdig uitgegeven hoofdsom zelf principieel dient vergoed;

Overwegende dat de begrafeniskosten zelf, ten bedrage van 13.861 fr. plus 900 fr. plus 300 fr. plus 1.625 fr. plus 950 fr. hetzij 17.636 fr. volledig verrechtvaardigd voorkomen, gelet op de stand der familie;

Overwegende dat de onkosten veroorzaakt door het inrichten en het bekleden van een grafkelder voor zes personen, ten bedrage van 27.413 fr., ook verrechtvaardigd worden aan de hand der voorgebrachte rekening dat echter slechts de terugbetaling van 1/6 dezer som of 4.569 fr. zich verrechtvaardigen kan;

Overwegende dat een totaal bedrag groot 20.002 fr. teruggevorderd wordt wegens rouwkosten :

dat de rekening « Netosse » groot 1.690 fr. voor zwart verven van allerlei kledingstukken en de rekening De Rycker voor 35 rouwmaaltijden met bijkomstigheden, ten bedrage van 1750 fr., integraal in rekening dienen genomen te worden, dat het overige bedrag, 20.002 fr. — 3.420 fr. 't zij 16.582 fr., betrekking heeft op het aankopen van allerlei rouwklederen, enz., zijnde nieuwe kledingstukken, die mogelijk wat duurder zijn, omdat het juist om rouwartikelen gaat, doch ter vervanging van andere kledingstukken gedragen en gesleten te worden : (« zie Beroepshof Luik 26-1-1954 R.G.A.R. 1954, n° 535 en Bull. Ass. 1954, p. 252; Corr. Dinant 25-11-1948, R.G.A.R. 1951, n° 4729; Dall. en Lagasse « Chronique de Jurisprudence » 1951-1955 n° 102 in Rev. Crit. Jur. Belge 1955, blz. 263);

Dat nochtans ook rekening dient gehouden met het feit dat het hier hoofdzakelijk gaat om damesklederen, die niet zo zeer versleten worden dan wel hun waarde verliezen door gewoon verloop van tijd en wijziging in de mode en de klederdracht;

Dat gelet op al deze omstandigheden, de som groot fr. 16.582 in billijkheid dient herleid op 6.000 frank;

Overwegende dat de rouwkosten aldus bedragen 3.420 fr. plus 6.000 fr., hetzij 9.420 fr.;

II. Schade ex haerede :

Overwegende dat Maria-Paule Rotsaert, rond 10.15 uur de dag der feiten, gruwelijke letsels en verwondingen aan het aangezicht, de hals en het bovenlichaam opliep, en rond 14 u. in de kliniek overleed, tengevolge van belangrijke bloedingstorting uit opengerukte halsbloedvaten en tengevolge van verlamming veroorzaakt door bloeding omheen het halsruggemerg (zie deskundig verslag van Dr. Duerinck, stuk 14 van de bundel);

Dat zelfs indien het slachtoffer in comateuse en bewusteloze toestand in de kliniek toekwam, het hoegenaamd niet uitgesloten is dat onmiddellijk na het ongeval het meisje nog volop bewust was en het pijngevoel bewaard had, zoals de dokter De Mulder, die de eerste zorgen toediende, het vaststelde en thans uitdrukkelijk bevestigt in zijn attest van 7 maart 1956;

dat mogelijk de toestand van Marie-Paule Rotsaert snel evolueerde, zo dat ze reeds tijdens het overbrengen naar de kliniek en voor goed het bewustzijn verloor; dat ze niettemin hachelijke ogenblikken moet doorgemaakt hebben, zich rekenschap gegeven hebben dat haar jonge leven brutaal beëindigd werd en onnoemlijke morele en fysieke pijnen doorstaan moet hebben; dat de decujus zelf, aldus bij het overlijden, uit dien hoofde een recht verworven had op een vergoeding, welke in billijkheid dient bepaald op de gevorderde som van 20.000 fr.; dat dit recht op vergoeding op haar erfgenamen overgaat om tussen hen verdeeld te worden volgens hun gerechtigheden in de nalatenschap; (zie o.m. Tassin in Journal des Tribunaux, 27 juni 1954, P. 436, n° 25; Dabin et Lagasse loc. cit, n° 81, met menigvuldige referenties, enz.);

III. Overwegende dat de zedelijke schade, ondergaan door de moeder Louise Segaeerts, weduwe van notaris Henri Rotsaert, tengevolge van het schielijk en tragisch overlijden van haar jongste, bij haar inwonende, nog ongehuwde dochter, voorzeker zeer aanzienlijk voorkomt en des te belangrijker, dat deze moeder slechts genoegens kon beleefd hebben aan dit kind, dat haar reeds sedert meerdere jaren van alle materiële bekommernissen vrijwaarde, zich volledig voor het huishouden opofferde, de studies van haar jongere broeder bekostigde en, na de oudste kinderen, thans op zijn beurt de steun van het gezin was : (zie o.m. Tassin en Journal des Tribunaux 27-6-1954, p. 433 en 434, n°s 13-14 en 15 en 17 met referenties : zie ook Beroep Brussel, d.d. 29 oktober 1954 R.G.A.R. 1955 n° 5474, waar een veel hoger bedrag toegekend wordt om gans bijzondere redenen);

Dat een vergoeding groot 60.000 fr. als rechtmatig en billijk voorkomt;

IV. Overwegende dat Marie-Liliane Rotsaert, die met het slachtoffer naar Brussel reed, alhoewel in een onmiddellijk voorgaande wagen, dadelijk na het ongeval ter plaatse was, machteloos haar zuster geweldige pijnen heeft zien doorstaan, en er bijgebleven is tot na haar overlijden;

Dat zij, die met het slachtoffer onder hetzelfde dak woonde, dan ook een gans bijzonder moreel leed moet

ondervonden hebben tijdens deze uiterst tragische uren; dat de haar ten goede komende schadevergoeding ex aequo et bono op 15.000 fr. dient bepaald (zie studie J. Tassin loc. cit. n° 17);

Overwegende dat aan Claudine Rotsaert, Christiane Rotsaert en Antoine Rotsaert, allen ongehuwd en met het slachtoffer onder hetzelfde dak wonend, gelet op de zeer nauwe familiebanden, de solidariteit en de offervaardigheid, die tussen hen steeds onderling bestaan had, voor moreel leed in billijkheid een vergoeding groot 10.000 fr. dient toegekend (zie J. Tassin loc. cit. n° 17);

Overwegende dat voor de in de vreemde verblijvende Henri Rotsaert; ook voor Hedwige Rotsaert, echtgenote Delbecque Charles, te Brussel woonachtig, een vergoeding groot 3.000 fr. voor moreel leed als voldoende voorkomt;

V. Overwegende dat Louise Segart ten slotte aanspraak maakt op een vergoeding groot 622.465 fr., wegens materiële schade, aanvoerende dat haar dochter Marie-Paule, die in het jaar 1950 haar diolpma van regentes bekwam, reeds sedert het einde van hetzelfde jaar regelmatig iedere maand het volle bedrag van haar steeds stijgende wedde, welke voor het jaar 1954 reeds 94.750 fr. bedroeg, op haar moeder overschreef, ten einde ze te helpen voorzien in de noodwendigheden van het huishouden en om onder meer de universitaire medische studies van de jongste zoon Antoine te helpen bekostigen;

Dat volgens de moeder, Louise Segart, haar dochter Marie-Paule dit nog gedurende meerdere jaren zou voortgezet hebben, daar het gezin over geen enkel fortuin beschikt, daar de oudste kinderen vroeger jaren hetzelfde gedaan hebben voor de jongere, onder meer voor het huidige slachtoffer zelf, en daar de gelegenheid moest verzekerd blijven aan de zoon Antoine, om de aangevangen studies volledig en op nuttige wijze te beëindigen en zich als dokter te vestigen;

dat de burgerlijke partij voor dit alles een termijn van twaalf jaar voorziet;

Overwegende dat de vooropstellingen van de burgerlijke partij Louise Segart weliswaar als mogelijk en zelfs in zekere mate als waarschijnlijk voorkomen, doch nochtans op geen enkele zekerheid gesteund zijn, hoe ruim dit begrip ook moge beschouwd worden:

dat de burgerlijke partij wettelijk niet gerechtigd was enige aanspraak te maken op het loon van haar dochter;

dat weliswaar Marie-Paule Rotsaert een morele verplichting tot hulp en steun behield tegenover haar moeder, vooral gezien zij bij haar inwoonde;

dat een 25-jarig meisje nochtans gans natuurlijk op het huwelijk aangewezen is en Marie-Paule Rotsaert des te gemakkelijker het vormen van een eigen gezin moest kunnen betrachten: dat reeds gedurende meerdere jaren zij zich gekweten had van haar plicht van dankbaarheid tegenover haar moeder en blijk gegeven had van offervaardigheid tegenover haar huisgenoten; dat zelfs, in geval van huwelijk, haar moeder nog steeds had kunnen rekenen op de hulp van al haar ongehuwde en gehuwde kinderen;

Overwegende dat niets bewijst dat Marie-Paule Rotsaert zinnens was binnen een afzienbare tijd in het huwelijk te treden, doch dat nochtans niet uit het oog mag verloren worden dat zij op de dag van het ongeval naar Brussel reed, niet in dezelfde wagen als haar zuster, maar in de auto en in gezelschap van zekere Alben Hinnekens, uit Gistel afkomstig, thans

in Kongo koloniaal ambtenaar, hypotheekbewaarder, wiens beroep in nauw verband staat met het notarisambt, die met verlof was in het moederland en die het gezelschap van een Westvlaamse notarisdochter, zoals ook het slachtoffer was, bijzonder moet gewaardeerd hebben, daar hij op 27 augustus 1955, enkele weken vóór zijn terugkeer naar Kongo, uiteindelijk in het huwelijk trad met de dochter van een notaris uit Middelkerke;

Overwegende dat er natuurlijk volledige onzekerheid bestaat omtrent de toestand, die aan Marie-Paule Rotsaert voorbehouden bleef;

dat, volgens een eensluidende rechtspraak, geen vergoeding kan toegekend voor een eventueel hypothetisch, mogelijk of waarschijnlijk verlies, doch enkel voor schade die « zeker » is; (Cass. 7-5-1943, R.G.A.R. 1947, n° 3997; zie ook principarrest Cass. 26-7-1944, Pas. 1945, I, 204), het is te zeggen, die een zulkdanige graad van waarschijnlijkheid vertoont dat men het tegendeel, dat theoretisch nog wel mogelijk blijft, niet meer ernstig hoeft te denken; (zie o.m. J. Ronse: « aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad », blz. 158 n° 196, Mazeaud, responsabilité civile: T. I, blz. 235 en volg. n° 216 en 218; Savatier, Responsabilité Civile, T. II, blz. 89 en 523 enz.);

Overwegende dat de fout van de eerste verdachte Delescluse alleszins aan de burgerlijke partij Louise Segart een onbetwistbare kans heeft ontnomen om nog gedurende zekere tijd te genieten van de broze vrijgevigheid van haar dochter Marie-Paule en dezer loon verder in ontvangst te nemen, zoals tot dan toe steeds het geval was;

dat het verlies van deze kans op zichzelf een « zeker » verlies uitmaakt, waarvoor de burgerlijke partij dient vergoed, terwijl het bedrag van dit verlies, gelet op al de hiervoor aangehaalde voor- en nadelige beschouwingen en omstandigheden, in billijkheid mag bepaald worden op 100.000 frank (zie o.m. Lalou responsabilité civile, 1949, n° 146; Mazeaud, responsabilité civile, 4e uitgave, T. I, n° 219, blz. 242 en 243, alsook de talrijke rechtspraak en rechtsleer door beide auteurs aangehaald; zie ook de nota 2 van L. C. onder Cassatie, 19 oktober 1937, Pas. 1937, I, 291; zie vooral Cassatie 28 oktober 1952, in Pas. 1942, I, 261 met voetnota's en vooral in de Arresten van het Hof van Verbreking 1941, blz. 129 met nota van M. G.; Bull. Ass. 1952, blz. 230 tot 235 onder Beroep Brussel, 24 december 1949, met menigvuldige rechtspraak en rechtsleer, enz.);

Overwegende dat in billijkheid deze sommen dienen vermeerderd met de vergoedende intresten vanaf de dag van het ongeval, zijnde 8 april 1955 tot 27 februari 1956, datum der aanstelling, en verder met de gerechtelijke intresten;

.....

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

18 februari 1956.

Voorzitter : M. Terlinden.

Rechters : M.M. Roget en Helleputte.

Openbaar Ministerie : M. Declercq.

Advocaten : Mrs Koninckx en Willemaers.

Wegverkeer. — Inhaling. — Kruispunt. — Afwezigheid van verkeerstekens nr 2. — Voorrangsweg niet noodzakelijk hoofdweg. — Verbod van inhaling volgens artikel 22, 2b van het verkeersreglement.

Het inhalen op een kruispunt is voor de gebruiker van een voorrangsweg, die geen hoofdweg is, verboden.

De gebruiker van dergelijke voorrangsweg bevindt zich niet in een der uitzonderingsvoorwaarden, opgesomd door artikel 22, 2 b van het verkeersreglement, wanneer ter hoogte van het kruispunt het verkeerstekens n° 2 niet geplaatst is ter aanduiding dat de gevolgde weg hoofdweg is overeenkomstig artikel 16, 2b van het verkeersreglement.

O.M. t/ L. Pelsers en F. Kenens.

Gezien het beroep tegen een vonnis door de rechtbank van politie van het kanton Diest van 22 november 1955, dat de twee verdachten vrijspreekt.

Overwegende dat het feit ten laste van eerste verdachte gelegd bewezen geworden is door datzelfde onderzoek;

Dat inderdaad uit de vaststellingen door de optredende rijkswacht gedaan niet gebleken is, zoals de eerste rechter het verkeerdelijk aangenomen heeft, dat de rijbaan van Beringen naar Diest een hoofdweg is met betrekking tot de rijweg naar Tessenderlo die op het kruispunt uitloopt;

Dat het integendeel vaststaat dat, indien weliswaar deze laatste rijbaan, vooraleer aan te sluiten met de rijweg naar Diest, van het gevaarstekens 1a voorzien is, de rijbaan van Beringen naar Diest door eerste verdachte gevolgd ter hoogte van het kruispunt, waarover het geschil, niet voorzien is van het teken 2, ter aanduiding van een kruispunt waar de gevolgde weg hoofdweg is, zoals vereist door het toen van kracht zijnde artikel 16, 2b van het verkeersreglement.

Dat dienvolgens eerste verdachte zich niet in een der uitzonderingsvoorwaarden bevindt, voorzien door artikel 22, 2b in fine van hetzelfde reglement.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e Kanton. — 10 oktober 1956.

Vrederechter : M. R. Horion.

Advocaten : Mrs Josse Mertens de Wilmars en Joseph Mertens.

Handelsovereenkomst. — Onteigening van het verhuurde pand bij wijze van vrijwillige afstand om het af te breken. — Toepassing van de artikelen 12 en 16 der wet op de handelshuurovereenkomsten.

Waar de gerechtelijke onteigening een einde stelt aan de verhuring van het onteigende pand, verplicht de minnelijke afstand inzake onteigening de verkrijgende overheid om de lopende verhuring te eerbiedigen indien zij vaste datum heeft.

Indien in een huurovereenkomst is voorzien dat in geval van onteigening de huurnemer het pand zal verlaten zonder vergoeding te eisen van de eigenaar, mag de overheid die het goed heeft verkregen bij wijze van minnelijke afstand zich beroepen op artikel 12 der wet op de handelshuurovereenkomsten.

Afbraak van het verhuurde pand om een straat te verbreden is aanwending van het onroerend goed tot een bestemming waarbij alle handelsonderneming is uitgesloten.

Stad Antwerpen t/ Coucke.

Overwegende dat eiseres de geldigverklaring vordert van de opzeg die zij op 24 januari 1956 aan verweerster betekende tegen 25 januari 1957 samen met de veroordeling van verweerster om tegen gemelde datum het door haar in huur gehouden pand, gelegen te Antwerpen, aan de Carnotstraat, 53 te ontruimen;

Overwegende dat verweerster genoemd pand, zijnde een handelshuis, betreft ingevolge een geboekte huurovereenkomst, afgesloten op 1 november 1952 tussen haar en de toenmalige eigenaars, Mr. Verschueren.

Overwegende dat dit pand viel in een plan tot rooing en onteigening bij stroken voor het verbreden van de Carnotstraat, vastgesteld door de gemeenteraad in zitting van 4 oktober 1909 en 24 januari 1910 en goedgekeurd bij K.B. van 4 juli 1910.

Dat bij akte verleden door de waarnemende burgemeester, hiertoe gemachtigd « uit oorzaak van openbaar nut » de toenmalige eigenaar-verhuurder Verschueren, het pand aan eiseres verkocht op 25 oktober 1955. Dat bewuste verkoopovereenkomst onbetwistbaar dient beschouwd als een « minnelijke afstand in zake onteigening »;

Overwegende dat dergelijke « minnelijke afstand » niet op dezelfde voet mag gesteld worden als een « gerechtelijke onteigening » en dat hij geen andere gevolgen hebben kan dan deze van een verkoop in het gemeen recht;

Dat bijgevolg daar waar de « gerechtelijke onteigening » een einde stelt aan de rechten die derden op het onteigende goed mochten doen gelden, de « minnelijke afstand », onder het stelsel valt van het gemeen recht, zoals duidelijk blijkt uit de verklaring van de verslaggevers van de wet van 1835 :

« Je dois vous faire observer que telle a été l'intention de la Commission, qu'en cas de contrat volontaire, on devait laisser les parties dans le droit commun (Edm. Picard, Traité de l'expropriation pour utilité publique, T. I, p. 156) »;

Dat de neerslag van de « minnelijke afstand » op de lopende huurovereenkomsten dezelfde is als deze van een gewone verkoop in het gewoon recht, t.t.z. dat de verkrijger van het afgestane pand de huurovereenkomst zal dienen te eerbiedigen indien deze een vaste datum heeft;

Dat ter zake de huurovereenkomst krachtens de welke verweerster het litigieuze pand betreft niet alleen geboekt werd en dus een vaste datum heeft doch dat zij zelf in de aankoopakte wordt vermeld als dienende te worden eerbiedigd door eiseres;

Dat eiseres de huurovereenkomst heeft laten voortlopen nadat zij het pand verkregen had en dat zij de onteigeningsprocedure tegen verweerster niet heeft ingesteld;

Overwegende dat in de huurovereenkomst het volgende bedongen werd : « Mlle Coucke déclare expressément qu'elle sait que la maison qu'elle prend en location est sous le coup d'expropriation et peut être expropriée du jour au lendemain. Il est expressément convenu entre parties qu'en cas d'expropriation pen-

dant la durée du bail, Mlle Coucke quittera volontairement et sans préavis les lieux loués dès que les autorités compétentes en exprimeront la demande sans pouvoir réclamer la moindre indemnité au propriétaire»;

Overwegende dat de opzeg door eiseres betekend op dit beding is gesteund en tevens op artikel 12 der wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten;

Overwegende dat de huurovereenkomst dus voorziet dat in geval van onteigening verweerster door de onteigende overheid kan verplicht worden het goed onmiddellijk en zonder vooropzeg te verlaten;

Dat de in dit beding voorziene « onteigening » zowel deze bedoelt die langs « gerechtelijke weg » tot stand komt als deze die door de « minnelijke afstand » wordt verwezenlijkt (e enige wijze overigens om te onteigenen « du jour au lendemain »: zie Beroepshof Brussel 21-3-1907, Pas. 1908, II, 5), met dit verschil nochtans dat in geval van « gerechtelijke onteigening » het onmiddellijk vertrek van de huurster zal mogen geëist worden, terwijl in geval van onteigening bij akte van « afstand in der minne » dit vertrek zal onderworpen zijn aan de regelen van het gewoon recht.

Dat ter zake de regelen van het gewoon recht de uitzetting van de huurster slechts mogelijk maken indien zulks in de huurovereenkomst werd voorzien en dan nog zoals bepaald wordt door artikel 12 der wet van 30 april 1951 daar het ter zake een handelshuis betreft;

Dat verweerster weliswaar voorhoudt dat de onteigening niet kan beschouwd worden als een « vreemding » in de zin van bedoeld artikel 12;

Dat zulks waar is wanneer het gaat over een « gerechtsontei gening » vermits in dit geval de huur onmiddellijk een einde neemt en de rechten van de onteigende overheid niet kunnen beperkt worden door dit artikel 12.

Dat de stelling van verweerster echter niet kan gevolgd worden daar waar de onteigening verwezenlijkt wordt bij akte van « afstand in der minne »;

Dat dergelijke akte een vervreemding daarstelt die in de onteigening haar oorzaak vindt maar waarvan de gevolgen niet door de onteigeningswetgeving worden geregeld maar wel door het gemeen recht;

Dat vermits de huurovereenkomst de uitzetting van de huurster voorziet in geval van onteigening, op welke wijze deze ook moge tot stand komen, er ter zake toepassing dient gedaan van artikel 12 der wet van 30 april 1951 omdat de onteigening geschiedde bij akte van « afstand in der minne »;

Dat krachtens dit artikel 12 eiseres een opzeg diende te geven van 1 jaar, binnen de 3 maanden van de verkrijging van het pand, om een der redenen door artikel 16, 1°, 2°, 3° en 4° derzelfde wet en mits duidelijke vermelding van deze reden;

Dat de door eiseres gegeven opzeg aan deze voorwaarden voldoet en dat zij als reden opgeeft « de aanwending van het onroerend goed tot een bestemming waarbij elke handelsonderneming wordt uitgesloten, nl. de afbraak van het huis voor de verbreding van de Carnotstraat »;

Dat verweerster voorhoudt dat de eenvoudige afbraak van het onroerend goed niet voldoet aan de wettelijke vereisten;

Dat uit het verslag aan de Kamer blijkt dat deze bepaling wel degelijk de afbraak zonder meer omvat zonder wederopbouw. Dat dit duidelijk blijkt uit het 1° van artikel 25. « Voor het overige valt de afbraak zonder meer eveneens onder het 2° van artikel 16 vermits zij ten gevolge heeft dat de handelsbestemming van het goed wordt uitgesloten » (Erkens : De Handels-huurovereenkomst, blz. 119, n° 141);

Overwegende dat derhalve de door eiseres gegeven opzeg voldoet aan alle wettelijke voorschriften met dit klein voorbehoud dat hij diende gegeven tegen 1 februari 1957 vermits de huur betaalbaar is de eerste van elke maand;

Overwegende dat de eventueel aan verweerster toekomende vergoeding ter zake niet in betwisting is;

Om deze redenen,

Wij....

Verklaren de opzeg door eiseres aan verweerster gegeven goed, geldig en van waarde, met dien verstande dat hij zijn uitwerksel slechts zal hebben op 1 februari 1957.

Veroordeelt dienvolgens de verweerster om de plaatsen door haar betrokken in het huis gelegen te Antwerpen aan de Carnotstraat, 53, te verlaten en te ontruimen en ter vrije beschikking van eiseres te stellen op voormelde datum van 1 februari 1957;

En bij gebreke hieraan vrijwillig te voldoen, machtigen eiseres van nu af en voor alsdan, verweerster er te doen uitdrijven door de eerste daartoe aangezochte deurwaarder, met de haren en al diegenen die er zich zouden kunnen bevinden en hun meubelen en voorwerpen op de openbare weg te doen zetten;

Ingeval van vrijwillige verhuizing door verweerster laten de kosten van het geding ten laste van eiseres; in het tegenovergestelde geval veroordeelt verweerster tot de kosten van het geding, deze tot op heden voor het geheel berekend op de som van 304 fr., hierin niet begrepen de kosten van het huidige vonnis, noch alle verdere onkosten;

Verklaren het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, spijt alle verhaal en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE EVERGEM

20 januari 1956.

Rechter (plaatsvervangend) : M. Antoine de Decker.
Advocaten : Mrs Logtenburg en Lercangée.

Verhuring van bloemisterij. — Noch landpacht, noch handelsverhuring, doch nijverheidsverhuring.

De verhuring van een tuinbouw-inrichting, bestaande uit negen serres, een galerij, alles uitgerust met verwarmingstoestellen en andere inrichtingen voor het kweken van planten, is geen landpacht noch een handelsverhuring, doch een nijverheidsverhuring.

De bepalingen van het gemene recht omtrent de huurovereenkomst zijn daarop van toepassing.

N.V. Etabl. Denys Gebroeders t/ De Schrijver.

Aangezien eiseres aan verweerder een tuinbouw-inrichting in huur gaf bestaande uit negen serres, een galerij, alles uitgerust met verwarmingstoestellen en andere schikkingen voor het kweken van planten voor de verkoop bestemd, en dit voor 9 jaar, ingaande op 1 mei 1950, opzegbaar na drie, zes jaar;

Dat eiseres opzegging van huur betekende tegen 30 april 1956 en geldigverklaring vordert van deze vooropzeg;

Aangezien verweerder inroept dat het om een landpacht gaat en dienvolgens de bijzondere wetgeving op het stuk dient te worden toegepast, en door eiseres wordt voorgehouden dat het om een nijverheidsverhuring gaat;

dat in het kader van de wet op de landpachten verweerder de niet-ontvankelijkheid bij gebrek aan oproeping en proces-verbaal van verzoening inroept;

Aangezien het behoort het karakter van de verhuring te bepalen;

Aangezien het vaststaat dat verweerder zich uitsluitend bezig houdt met tuinbouw (horticulture) en de aangekweekte goederen het voorwerp uitmaken van zijn bedrijvigheid, van verhandelingen en verkoop van planten en bloemen; dat in de verhuring negen serres, een grote galerij en een volledig verwarmingstoestel begrepen zijn; dat de bijbehorende gronden bijzaak zijn van de activiteit, verricht in de serres en galerij; dat ter zake wordt beweerd dat het bedrijf aanleiding geeft tot het kweken van dieren of landelijke vruchten en de uitsluitende activiteit een bedrijvigheid blijkt te zijn bestaande in de voortbrenging en verhandeling van planten en bloemen; dat dergelijk tuinbouwbedrijf een handelskarakter heeft, aanleiding gevend tot inschrijving in het handelsregister en toepassing van de taken met het zegel gelijkgesteld.

Aangezien gespecialiseerde bedrijven uit de tuinbouw die een handelsorganisatie en een handelsboekhouding bezitten met de handelaars dienen te worden gelijkgesteld, b.v. de instellingen gespecialiseerd in zake boomkwekerij en bloemisterij, teelt van bloemen en sierplanten (cfr R. Symiens : La Taxe de transmission, 1^e deel, n° 224).

Aangezien inderdaad de activiteit van verweerder met de door de wet als landbouw bedoelde activiteit niets gemeen heeft en het karakter in hoofdactiviteit van de uitbater determinerend is (Gent, 2e kanton, 7 januari 1932, J.J.P. 1932, blz. 314; Van Dievoet : Pachtwet).

Dat van den beginne af het kweken der planten ingezet is met het oog op de gehele bedrijvigheid;

dat in dergelijke en gelijkaardige gevallen het gaat om nijverheidsuitbating (Civ. Brussel, 11e Kamer bis, 3 november 1951, J.T. 11 mei 1952).

Dat verweerder gebruik maakt van het handelspapier van de door hem opgerichte P.V.B.A. met handelsregister 68772 — brief van 14 november 1952.

Dat de besproken overeenkomst noch als landpacht noch als handelshuur dient te worden aangezien, maar als nijverheidsgebouw en het gemeen recht van toepassing is en ter zake de beschikkingen van de huur-overeenkomst.

Aangezien de opzeg dd. 17 oktober 1955 tijdig werd gegeven.

Aangaande de bijkomende vorderingen :

a) 27.500 frank voor vertraging bij de ontruiming : Aangezien dergelijke som slechts kan verschuldigd zijn voor het geval het goed niet vrij zou worden gemaakt op gestelde datum.

b) 100.000 frank voor schade aan toestellen :

Dat verweerder betwist schade te hebben veroorzaakt en derhalve gerechtigd is het goed zo, nodig in normale staat van onderhoud te brengen bij het einde van de overeenkomst; dat deze vordering voorbarig is.

Om deze redenen,

De Rechtbank, recht doende op tegenspraak en in eerste aanleg, alle verdere besluiten van de hand wijzende, verklaart de opzegging geldig.

Beveelt dat verweerder het in huur genomen goed in goede en verhuurbare staat zal moeten verlaten en ter beschikking stellen van eiseres tegen 30 april 1956, op pene van uitzetting bij deurwaarders-ambt, desnoods met de hulp van ed openbare macht.

Zegt dat bij gebrek eraan te voldoen op bepaalde tijd verweerder zal gehouden zijn aan eiseres een vergoeding te betalen begroot op 13.500 frank.

Wijst het meer gevorderde af als ongegrond en niet ontvankelijk wat de gevorderde som van 100.000 frank betreft.

Veroordeelt eiseres tot de kosten van het geding met inbegrip van de registratierechten.

Zegt dat zij invorderbaar zullen worden voor het geval tot uitvoering bij rechtsmacht zou moeten overgegaan worden.

Kosten van uitvoering van het vonnis ten laste van verweerder.

NOOT : Zie in dit nummer het vonnis in hoger beroep van de Rechtbank te Gent, dd. 16 maart 1956, waarbij bovenstaand vonnis werd bevestigd.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 november - 30 november 1956)

I. Staats- en administratief recht

1. *Verkeersweten.* — Bij M.B. van 22 oktober 1956 (S. 2-3-4 november 1956, 7.341) worden de algemene bepalingen voor het vervoer van reizigers op de buurtlijnen van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen gewijzigd.

2. *Economische Zaken.* — Het K.B. van 13 oktober 1956 (S. 5 en 6 november 1956, 7.367) wijzigt het K.B. van 3 januari 1955 tot vaststelling van het organiek kader van het personeel van het secretariaat van de centrale raad voor het bedrijfsleven en van het personeel der gemeenschappelijke diensten van de centrale raad voor het bedrijfsleven en van de bedrijfsraden. Het stelt verder de schalen, verbonden aan de bijzondere graden, vast.

3. *Landbouw.* — Het K.B. van 20 oktober 1956 (S. 7 november 1956, 7.390) wijzigt het K.B. van 20 juni 1955 betreffende de bestrijding van de runder-tuberculose.

4. *Raad van State.* — Het K.B. van 17 oktober 1956 (S. 8 november 1956, 7.402) regelt het houden van de rekeningenboeken in de Griffie van de Raad van State.

5. *Onderwijs.* — Het K.B. van 25 oktober 1956 (S. 8 november 1956, 7.404) regelt de toelagen aan de kandidaten voor de titel van geaggregeerde voor het Hoger Onderwijs.

6. *Financiën.* — Bij K.B. van 5 november 1956 (S. 8 november 1956, 7.405) wordt de Minister van Financiën onder door hem vast te stellen voorwaarden gemachtigd een binnenlandse lening, genaamd «Lening 4,5 % 1956-1957», uit te geven.

7. *Financiën.* — Het M.B. van 5 november 1956 (S. 8 november 1956, 7.405) regelt de modaliteiten betreffende de uitgifte van de 4,5 % lening 1956-1957.

8. *Economische Zaken.* — Bij K.B. van 13 oktober 1956 (S. 9 november 1956, 7.447) wordt het K.B. van 23 oktober 1950, waarbij een jaarlijkse statistiek der verzekeringen en herverzekeringen wordt voorgeschreven, opgeschort.

9. *Onderwijs*. — Het K.B. van 30 juni 1956 (S. 10 november 1956, 7.459) bepaalt het organiek kader van het onderwyzend hulppersoneel, van het hulp-, administratief-, meesters-, vak- en dienstpersoneel van de rijksinrichtingen voor Technisch Onderwijs.

10. *Buitenlandse Handel*. — Bij K.B. van 6 november 1956 (S. 10 november 1956, 7.465) wordt de uitvoer van bepaalde producten naar sommige landen verboden.

11. *Middenstand*. — Het K.B. van 12 september 1956 (S. 11-12 en 13 november 1956, 7.491) wijzigt paragraaf II van artikel 18 van het K.B. van 4 juni 1951 houdende organisatie van de Hoge Raad van de Middenstand.

12. *Onderwijs*. — Het K.B. van 15 september 1956 (S. 14 november 1956, 7.560) regelt de inspectie van de gesubsidieerde bijzondere onderwijsinrichtingen.

13. *Ministerie van Openbare Werken*. — Het K.B. van 20 oktober 1956 (S. 14 november 1956, 7.562) wijzigt het K.B. van 23 december 1955 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw, sector Openbare Werken.

14. *Overdracht van bevoegdheid*. — Bij K.B. van 29 oktober (S. 14 november 1956, 7.564) worden sommige bevoegdheden van het Ministerieel departement van Landsverdediging aan het departement van Volksgezondheid en van het Gezin overgedragen.

15. *Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg*. — Het K.B. van 18 oktober 1956 (S. 15 november 1956, 7.578) regelt de oprichting en organisatie van de huizen van de arbeid van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

16. *Landsverdediging*. — Het K.B. van 7 november 1956 (S. 15 november 1956, 7.582) bepaalt de bij het gemobiliseerde leger volbrachte militaire diensten die vanaf 1 januari 1953 in aanmerking genomen worden voor de toekenning der anciënniteitsbeijlagen aan de militairen van de krijgsmacht en van de rijkswacht, oorlogsinvaliden 1940-1945.

17. *Justitie*. — *Kinderbescherming*. — Het K.B. van 29 oktober 1956 (S. 16 en 17 november 1956, 7.599) wijzigt het kader de vaste afgevaardigden der kinderscherming.

18. *Ministerie van Landsverdediging*. — Bij K.B. van 9 november 1956 (S. 16 en 17 november 1956, 7.600) wordt het K.B. van 16 maart 1954, houdende vaststelling van de schalen voor de bijzondere graden bij het Ministerie van Landsverdediging aangevuld.

19. *Scheepvaartwegen*. — Het K.B. van 17 oktober 1956 (S. 16 en 17 november 1956, 7.603) wijzigt, wat betreft sommige reglementen, het K.B. van 7 september 1950 houdende bijzondere reglementen van sommige scheepvaartwegen.

20. *Landbouw*. — *Jachtverloven*. — Bij K.B. van 6 november 1956 (S. 18 november 1956, 7.630) wordt het K.B. van 1 maart 1956 betreffende de afgifte van jachtverloven, jachtvergunningen en verloven voor vogelvangst aangevuld.

21. *Landbouw*. — Het M.B. van 10 november 1956 (S. 19 en 20 november 1956, 7.646) stelt de vergoedingen vast, toegekend aan de tuinbouwers waarvan de teelten beschadigd werden tengevolge van de vorst in februari 1956.

22. *Economische Zaken*. — *Beperking op het verbruik van vloeibare brandstoffen*. — Bij K.B. van 17 november 1956 (S. 19 en 20 november 1956, 7.647) worden sommige beperkingen op het verbruik van vloeibare brandstoffen en van smeermiddelen tot aandrijving van motorvoertuigen voor burgerlijk gebruik ingevoerd. Behoudens enkele uitzonderingen wordt het verbruik van vloeibare brandstoffen met ingang van 25 november 1956 's zondags en op de wettelijke feestdagen verboden.

23. *Ministerie van Verkeerswezen*. — Het K.B. van 19 oktober 1956 (S. 22 november 1956, 7.696) wijzigt het K.B. van 1 augustus 1955 houdende vaststelling van het organiek kader en van de weddeschalen van het personeel van het Ministerie van Verkeerswezen.

24. *Openbare Werken*. — Het K.B. van 10 oktober 1956 (S. 22 november 1956, 7.696) wijzigt het Regentsbesluit van 31 mei 1948, hetwelk een hoge raad voor stedenbouw instelt.

25. *Ministerie van Economische Zaken*. — Bij de Kon. Besluiten van 6, 7 en 12 november 1956 (S. 23 november 1956, 7.713-7.714) wordt het organiek kader van het Ministerie van Economische Zaken gewijzigd.

26. *Landbouw*. — Het M.B. van 1 november 1956 (S. 24 november 1956, 7.740) stelt het bedrag der premieën vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

27. *Economische Zaken*. — Het M.B. van 23 november 1956 (S. 24 november 1956, 7.744) reglementeert de verkoop van rund- en varkensvlees.

28. *Landsverdediging*. — Het K.B. van 20 november 1956 (S. 24 november 1956, 7.745) stelt de categoriën vast van het varend personeel van de lichte vliegdiens der landmacht.

29. *Liefdadigheidsgemeenschappen*. — Het M.B. van 21 november 1956 (S. 25 november 1956, 7.766) wijzigt het M.B. van 22 mei 1939 tot bepaling van de categoriën gemeenschappen, tot stand gebracht met een menslievend of weldadig oogmerk.

30. *Dienst voor Kinderbescherming*. — Bij K.B. van 7 november 1956 (S. 26 en 27 november 1956, 7.785) wordt het organiek kader van het personeel der buitendiensten die van de dienst voor kinderscherming afhangen, vastgesteld.

31. *Onderwijs*. — Het K.B. van 5 november 1956 (S. 28 november 1956, 7.804) regelt de gelijkwaardigheid tussen de Italiaanse diploma's van voltooide secundaire studiën en de gehomologeerde Belgische getuigschriften van middelbare studiën.

32. *Economische Zaken*. — Het K.B. van 10 november 1956 (S. 28 november 1956, 7.805) stelt de tarieven vast van de door de dienst voor de nijverheidseigendom uitgegeven publicaties en afgeleverde documenten.

33. *Invoer*. — Bij K.B. van 22 november 1956 (S.

20 november 1956, 7.820) wordt het tarief betreffende de invoer van de producten bedoeld in het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen

34. *Economische Zaken.* — Bij K. B. van 20 augustus 1956 (S. 29 november 1956, 7.824) wordt aan de ingenieurs van het mijnkorps een «Mijntoelage» toegekend.

35. *Ministerie van Justitie.* — Bij de Kon. Besluiten van 29 juli 1955, 14 februari 1956 en 9 september 1956 (S. 30 november 1956, 7.840) wordt het tijdelijk kader van het personeel van het hoofdbestuur van het Ministerie van Justitie voor 1955 en 1956 vastgesteld.

36. *Economische Zaken.* — *Beperking der brandstoffen.* — Bij K. B. van 29 november 1956 (S. 30 november 1956, 7.843) wordt het K. B. van 17 november 1956 tot invoering van sommige beperkingen op het verbruik van vloeibare brandstoffen en van smeermiddelen tot aandrijving van motorvoertuigen voor burgerlijk gebruik gewijzigd.

37. *Economische Zaken.* — *Beperking der brandstoffen.* — Bij M. B. van 29 november 1956 (S. 30 november 1956, 7.843) worden de uitzonderingen op het algemeen rijverbod, voorzien door artikel 4 van het K. M. van 17 november 1956, verder uitgebreid ten behoeve van arbeiders, die 's zondags werken, zulks mits vervulling van bepaalde modaliteiten.

II. Burgerlijk recht

38. *Verpachting van landeigendommen.* — *Voorrecht van de pachter op gebouwen en beplantingen.* — Het K. B. van 30 oktober 1956 (S. 15 november 1956, 7.581) bepaalt de voorwaarden waaronder in de registers van de hypotheekbewaarder de inschrijving wordt genomen, bewaard en doorgehaald van de schuldvordering die voor de pachter van een landeigendom voortvloeit uit de gebouwen, werken of beplantingen die hij op het gepachte goed heeft aangebracht.

III. Arbeidsrecht en maatschappelijk hulpbetoon

39. *Ondersteuning door arbeid van invaliden, blinden, verminkten, enz.* — Het K. B. van 18 oktober 1956 (S. 2-3 en 4 november 1956, 7.319) regelt de toekenning van toelagen aan de centra tot ondersteuning door de arbeid van onvolwaardigen, invaliden, gebrekkigen, verminkten, blinden, doven en stommen, alsmede aan de werken en instellingen die aan deze personen thuiswerk verschaffen.

40. *Pensioen der zelfstandigen.* — *Solidariteits- en Waarborgfonds.* — Het K. B. van 30 oktober 1956 (S. 2-3 en 4 november 1956, 7.327) regelt de werkwijze van het solidariteits- en waarborgfonds.

41. *Pensioen der zelfstandigen.* — *Solidariteits- en Waarborgfonds.* — Bij M. B. van 30 oktober 1956 (S. 11-12 en 13 november 1956, 7.492) worden de officiële modellen van documenten en formulieren bepaald, die door het K. B. van 30 oktober 1956 tot regeling van de werkwijze van het solidariteits- en waarborgfonds voorgeschreven zijn.

42. *Arbeidsbescherming.* — Bij K. B. van 7 november 1956 (S. 26 en 27 november 1956, 7.784) wordt titel III, hoofdstuk II, afdeling V van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming met andere bepalingen aangevuld.

IV. Fiscaal recht

43. *Financiën.* — Het M. B. van 31 oktober 1956 (S. 2-3 en 4 november 1956, 7.340) stelt het fiscaal regime van tabak vast.

44. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Het K. B. van 7 november 1956 (S. 9 november 1956, 7.445) wijzigd de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes.

45. *Financiën.* — Het M. B. van 26 oktober 1956 (S. 10 november 1956, 7.467) regelt het fiscaal regime van tabak.

46. *Belasting op spel en weddenschappen.* — Krachtens het M. B. van 9 november 1956 (S. 16 en 17 november 1956, 7.598) moet een zakelijke waarborg gesteld worden door hen die belasting op spel en weddenschappen verschuldigd zijn.

47. *Met het zegel gelijkgestelde taxes.* — Het K. B. van 14 november 1956 (S. 18 november 1956, 7.631) wijzigd de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes.

WETGEVING

WETSVOORSTEL

tot regeling van de mededeling aan de eerste rechter van de in hoger beroep gewezen beslissingen.

TOELICHTING

In de huidige praktijk wordt aan de politierechter geen kennis gegeven van de beslissingen in hoger beroep gewezen door de correctionele rechtbank. Aan de correctionele rechtbank wordt slechts kennis gegeven van de beslissingen van het Hof van Beroep door een beknopte tabel, waarin de bijzonderste bestanddelen van het beschikkende gedeelte der arresten in het kort worden weergegeven.

Indien de eerste rechter in rechte uitspraak heeft gedaan op een wijze welke strijdig is met de rechtspraak van de rechter in beroep, wordt hem hiervan geen kennis gegeven. Daarenboven zelfs indien er geen verschil omtrent het recht bestaat, kunnen er in zaken, zoals verkeersongevallen, belangrijke verschillen bestaan, vooral wat de gebruikelijke berekening van de schadevergoedingen betreft.

In al deze gevallen is het zonder twijfel nuttig dat de eerste rechter mededeling krijgt van een volledig afschrift van de beslissing van het appelgerecht.

Doel van dit wetsvoorstel is in de mededeling van dit afschrift te voorzien.

In een vorig wetsvoorstel stuk 63 (1950-1951), van 5 december 1950, in artikel 9, hadden wij voorgesteld dat deze mededeling zou geschieden door bemiddeling van het Parket-generaal of van het Parket van de Procureur des Konings. Bij nadere overweging lijkt het ons beter met de onafhankelijkheid van de zittende magistraten te stroken dat mededeling van deze beslissingen wordt gedaan door de Voorzitter van het appelgerecht aan de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

In de mededeling dienen de namen te worden vermeld van de magistraten die in eerste aanleg hebben gezeteld, zodat de mededeling aan die magistraten gemakkelijk kan geschieden.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Aan het Wetboek van Strafvordering wordt een artikel 176bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

«Indien het in hoger beroep gewezen vonnis gehele of gedeeltelijke herziening uitspreekt, zendt de Voorzitter van het appèlgerecht een afschrift ervan aan de Politierichter.»

Art. 2.

Aan het Wetboek van Strafvordering wordt een artikel 215bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

«Indien het in hoger beroep gewezen arrest gehele of gedeeltelijke herziening uitspreekt, zendt de Eerste-Voorzitter afschrift van het arrest aan de Voorzitter van de Rechtbank die in eerste aanleg uitspraak heeft gedaan. De voorzitter van de Rechtbank waakt er voor dat het afschrift aan de rechters die recht doen in eerste aanleg wordt medegegeeld.»

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift van de Vrederechters, n° 11, november 1956:

Paul Pierret: Du ressort dans les contestations en matière de sécurité sociale. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Notarissen, n° 11, november 1956:

C. De Pelsemaeker: De Notaris en het betalingsverkeer. — Rechtspraak.

Rechtsgeleerdmagazijn Themis, afl. 6, 1956:

Mr A. F. Steffen: Herziening (van de rechtsmiddelen) van het militair strafproces.

Nederlands Juristenblad, afl. 44, 15 december 1956:

Mr J. C. W. M. Huijsmans: Amerikaanse Verdrags-

verplichtingen en Teruggave van Vijandelijk Vermogen. — Mr J. Bobeldijk: De Internationale Politie-macht, een Nederlandse gedachte.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4471, 15 december 1956:

Dr A. R. de Bruijn: Ons gemoderniseerde huwelijksvermogensrecht (III). — M. Drukke: De overgangsbepalingen in de nieuwe Successiewet. — J. P. Kalis: De handelsonbekwaamheid van de gehuwde man, m.o. Prof. Mr J. C. van Oven. — Prof. Mr R. D. Kolléwijn: Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (VI).

Journal des Tribunaux, n° 4130, 16 décembre 1956:

Emile Bottin: La loi du 3 juillet 1956 étendant le champ d'application du Code de commerce à de nouvelles catégories de personnes ou d'entreprises. — Jurisprudence.

Répertoire fiscal, n° 10, 11 novembre 1956:

Charles Cardyn: L'influence réciproque de la forme juridique, de la nature et des dimensions des entreprises, d'une part, et de leur régime fiscal, d'autre part (du point de vue national et international).

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation, 42e cahier, 15 décembre 1956:

Max le Roy: La réconstitution sur place des accidents de la circulation par les juridictions de jugement.

Juris Classeur Périodique. La semaine juridique, n° 50, 12 décembre 1956:

H. Motulsky: Arbitrage. — 1) Opposition à exequatur. Nature. Conditions. Non-nécessité d'une ordonnance d'exequatur préalable; 2) Clause compromissoire. Contestation sur l'existence ou la validité. Soumission à un règlement arbitral. — Portée. Compétence arbitrale; 3) Sentence arbitrale, Voies de recours (Trib. civ. Seine, 1re Ch., 1re Sect., 17 octobre 1956 et note critique).

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"